

Etika samoupravljanja

Na nedavni, 8. seji Centralnega komiteja ZKJ, je imel uvodno besedo Branko Mikulič. Iz nje povzemamo naslednje poudarke.

Odgovoriti moramo na vprašanja, ali je ZK vsebino in metode svojega dela prilagodila potrebam delovanja v razvejanem sistemu socialistične samoupravne demokracije; o čem in kako razpravljamo na sestankih OO in organov ZK; na podlagi katerih spoznanj to delamo; kakšni so naši sklepi; kako in kje se komunisti bojujejo za njihovo uresničevanje.

Delavci nimajo neposrednega vpliva na splošno in skupno porabo, razvojnih programov in programov družbenih dejavnosti ne dobivajo v variantnih predlogih, da bi lahko med njimi izbirali.

Zamude pri sprejemanju sistemskih zakonov (o razširjeni reprodukciji, sistemu in politiki cen, kompenzacijah in drugih) povzročajo resne ovire pri vzpostavljanju družbenoekonomskega sistema v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu.

Delovni programi in aktivnost mnogih organov ZK ne odsevajo vsega, s čimer se ukvarjajo samoupravni organi in družbenopolitične organizacije.

Ponekod politiko stabilizacije zožujejo na vprašanje reprezentance, dnevnic, terenskega dodatka — pozabljajo pa, da so glavni povzročitelji naših gospodarskih težav nerazviti samoupravni in dohodkovni odnosi.

Komunisti, ki so člani delegacij in samoupravnih organov, morajo osnovne organizacije in organe ZK informirati o problemih, s katerimi se tam ukvarjajo.

Nekatere organizacije in organi se še vedno opirajo na državne in poslovodne organe pa na delovne ljudi in občane. Zveza komunistov nikoli ni in ne bo sprejela logike, da imajo moralnopolitične kvalitete le tisti, ki imajo partijske knjižice.

Zveza komunistov mora gojiti kritiko in samokritiko in razvijati sposobnost, da bomo prepoznavali miselnost, ki je tuja samoupravni družbi in ZKJ.

V graditvi etike samoupravljalne družbe in moralnega lika komunisti ima izjemen pomen sposobnost za demokratičen dialog in razpravo.

Uresničevanje vodilne vloge zveze komunistov je v precejšnji meri odvisno tudi od organiziranosti komunistov in razvijanja ustreznih oblik za idejnopolitično akcijo.

Občinske konference in njihovi komiteji lahko usklajujejo aktivnost osnovnih organizacij v OZD in SOZD z uveljavljanjem občasnih akcijskih oblik in z redno navzočnostjo na sestankih OO, ne da bi v delovnih in sestavljenih organizacijah ustanavljali stalne organe ZK.

Če osnovne organizacije ZK ne bodo uspešno uresničevale svoje vloge, je ne bo uresničila niti zveza komunistov v celoti.

OCENA DEVETMESEČNIH POSLOVNIH REZULTATOV

RAZGOVOR S ČLANOM KPO SOZD ISKRA EDIJEM DELOPSTOM

Tricetrletje je za nami. Vsak čas bodo pred nami že tudi rezultati za ta, tretji kvartal letošnjega, predzadnjega leta srednjeročnega obdobja. Vsi jih nestrpnost pričakujemo. Žavedamo se namreč, da je od dobrih ali slabih rezultatov odvisno, kako bomo vnaprej gospodarili, kako bomo živeli. Prav zato, da bi izvedeli, kakšna je strokovna ocena gospodarjenja in planiranja v SOZD Iskra smo se odpravili k članu poslovodnega kolegija SOZD Iskra Ediju Delopstu, ki se je našemu pomenku prijazno odzval.

Prosili smo ga naj oceni gospodarjenje in poslovanje SOZD Iskra v letošnjem devetmesečju ter naj oriše vlogo, oz. mesto, ki ga imajo doseženi rezultati v tem razdobju v okviru srednjeročnega planiranja razvoja?

S popolnimi podatki o rezultatih 9-mesečnega obdobja letošnjega leta v okviru SOZD sicer v celoti še ne razpolagamo. Vendar pa podatki o proizvodnji, izvozu, uvozu in zaposlovanju kažejo, da so tudi rezultati za devetmesečno obdobje relativno ugodni in v zvezi s tem lahko računamo na izpolnitev letošnjega letnega programa družbenoekonomskega razvoja SOZD Iskra.

Pri rezultatih za devetmesečno obdobje še niso vsebovani finančni podatki, kajti znano je, da obračun za devetmesečno obdobje predlagajo temeljne organizacije združenega dela službi družbenega knjigovodstva z 31. oktobrom 1979.

Kljub temu pa je prav, da nekoliko pogledamo leto 1979 v primerjavi s srednjeročnim planom. Oceno smo napravili skupno z delovnimi organizacijami. Ta ocena nam je potrebna tako za izdelavo letnega programa družbeno-ekonomskega razvoja v letu 1980 kot izhodišče za oceno izvršitve srednjeročnega plana 1976-1980.

Dosedanje ocene za leto 1979 kažejo sicer nekoliko umirjanje trendov v tretjem in četrtem trimesečju, vendar ocenjujemo, da bo predvideni letni program SOZD za leto 1979 izpolnjen — in sicer na vseh pomembnih področjih, tako kar zadeva proizvodnjo, prodajo, celotni prihodek, oz. dohodek in akumulacijo. Povečati pa bo potrebno napore pri povečanju izvoza, zmanjšanju uvoza in ekstenzivnega zaposlovanja tako, da bi tudi na teh področjih dosegli zadovoljive rezultate.

Kar zadeva leto 1980 predvidevamo nadaljnje stopnje rasti, ki so bile začetne s srednjeročnim planom in pa z nekaterimi korekturami v teku izvajanja srednjeročnega plana. Tako predvidevamo, da bo v naslednjem letu povečan fizični obseg proizvodnje nasproti letošnjemu letu za 18 %, izvoz za 20 %, kar bi izpolnilo obveznosti Iskre tudi v okviru republiškega družbenega dogovora.

Težave, s katerimi se srečujemo zaradi novih zunanjetrgovinskih ukrepov, bodo dejansko zahtevale velike napore za realizacijo predvidenih nalog.

Tudi na področju akumulacije predvidevamo okoli milijardo dinarjev

akumulacije in s tem izvršitev obveznosti iz srednjeročnega plana SOZD za 1976-1980. Da ne bi navajal podrobneje vseh nalog na področju zaposlovanja, naložb, produktivnosti, delitve dohodka itd., naj povem, da je predlog letnega programa SOZD za leto 1980 že izdelan.

Naslednje srednjeročno obdobje 1981-85 se vse bolj približuje, priprave nanj so že v teku. Ali nam lahko na kratko orišete v kakšni fazi so te priprave v tem trenutku in katera vprašanja na področju planiranja srednjeročnega razvoja bi morali imeti posebej pred očmi?

Glede izdelave planskih dokumentov na področju družbenoekonomskega razvoja za srednjeročno obdobje 1981-85 lahko ugotovimo, da so na ravni sestavljene organizacije izdelani naslednji planski dokumenti: analiza izvršitve srednjeročnega plana 1976-80 in pa analiza razvojnih možnosti za 1981-85. Seveda je pri tej (Nadaljevanje na 2. strani)

S srečanja mladih Iskre Commerce v Portorožu.

DNEVNI RED 8. ZASEDANJA DS SOZD ISKRA

1. Poročilo o izvajanju ukrepov na področju zunanjetrgovinskega poslovanja, poročevalec: Ilija Medič
2. Poročilo o stanju in problematiki RR dejavnosti v SOZD Iskra, poročevalec: Miloš Kobe
3. Sklepanje o sprejetju: Samoupravnega sporazuma o skupnem sodelovanju na področju programske usmeritve med SOZD Iskra in SOZD ELKOM, poročevalec: Pavle Gantar Samoupravnega sporazuma o medsebojnem sodelovanju med SOZD Iskra in VDO Fakulteta za elektrotehniko Ljubljana, poročevalec: Miloš Kobe Samoupravnega sporazuma o medsebojnem sodelovanju med SOZD poročevalec: Miloš Kobe Dodatka k družbenemu dogovoru o izgradnji in financiranju Kulturnega doma Ivan Cankar na Trgu revolucije v Ljubljani
4. Predlogi Koordinacijskega odbora sindikata SOZD Iskra, poročevalec: Janez Kern

Za poglobitev stikov in sodelovanja med SOZD Elkom iz Maribora in SOZD Iskra so se 20. t.m. v Novi Gorici srečali športniki obeh SOZD. Daljši zapis o tem športnem dogodku na 8. strani.

Otvoritvene slavnosti simpozija o kemijskih virih električnega toka v ljubljanskem Domu JLA so se poleg ostalih udeležili sekretar MK SZDL Marjan Rožič, podpredsednik IS skupščine mesta Ljubljane Milan Slemnik, ter vrsta drugih osebnosti in starešin JLA. Simpozij, ki se je pod pokroviteljstvom Iskre in gostitelja Zmaja pričel 23. oktobra, je trajal tri dni, udeležilo pa se ga je prek 200 strokovnjakov iz vse Jugoslavije in vrsta starešin JLA. Več o srečanju bom pisali v prihodnji številki. Na fotografiji (z leve proti desni): polkovnik Janez Slemic, generalmajor Jože Praprotnik, generalmajor Ilija Raškovič, polkovnik Jovo Pejakovič in generalmajor Lado Kocjan na otvoritveni slavnosti.

Izredno uspelo srečanje mladih Iskre Commerce

Portoroški hotel Delfin je bil minuli teden spet gostitelj 6. tradicionalnega srečanja mladih iz Iskre Commerce. Udeležilo se ga je kar 126 članov mladinske organizacije tega kolektiva, in kar je še najpomembnejše — dobra polovica mladih je prišla v Poreč iz naših predstavništev po Jugoslaviji, torej tistih mladih Iskrinih delavcev, ki so bolj oddaljeni od dogajanj v Iskri.

Organizatorjem srečanja je letos uspelo pridobiti za predavanja vodilne delavce iz našega sestavljenega kolektiva. Prvi delovni dan je mladim spregovoril tudi v.d. predsednika kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra Commerce Franci Hudej in Janez Drašler. V petek, 19. oktobra so mlade udeležence obiskali Ilija Medič, Jože Cvar in Marcel Božič iz Iskre Commerce, v soboto pa Avgustin Ciuha in Roman Malej.

Seveda pa srečanje ni bilo zgolj namenjeno predavanjem o delu in načrtih Iskre Commerce in celotne sestavljene organizacije, pač pa so

popoldanske ure izkoristili tudi za številna športna tekmovanja — za bikičizem, streljanje, namizni tenis, tenis, pa kopanje v zaprtem bazenu, nogomet itd.

Pozabili tudi niso na kulturni večer, zadnja dva dneva pa je mladim zaigrala tudi ljubljanska skupina „JB“.

Daljši prispevek o 6. tradicionalnem srečanju mladih iz Iskre Commerce v Poreču bom objavili v prihodnji številki, tokrat objavljamo le povzetek govora v.d. predsednika KPO SOZD Iskra Antona Stipančiča in intervju, ki smo ga imeli z njim ob koncu njegovega obiska v Poreču.

L.D.

Razstava Iskrinih elementov v Budimpešti

V dneh od 9. — 11. oktobra je bila v Budimpešti, v prostorih madžarskega podjetja Elektromodul razstava Iskrinih elementov. Njen osnovni namen je bil predstaviti madžarskim delovnim organizacijam klasični proizvodni program Iskrine delovne organizacije IEZE, razstavo pa so poleg Elementov organizirali še Iskra Commerce in madžarsko podjetje Elektromodul, ki oskrbuje celotno državo z elektronskimi sestavnimi deli.

Otvoritvene slovesnosti so se udeležili številni ugledni člani madžarske vlade in industrije, med njimi namestnik ministra za industrijo in metalurgijo Litvai, generalni direktor Elektromodula Erno Kiss ter generalni oz. tehnični direktorji naslednjih madžarskih firm: Videoton, Orion, GHG, EMG, KFKI, Tovarna elektroakustike, Mehanikai Laboratorium, budimpeštanske tovarne telekomunikacij, Taki, Hiki, Medicor, Remix, Tovarne telefonov, Bakony, Tovarne radioaparatur, UNG in Gelka. Z Iskrine strani so se slavnostno otvoritve razstave udeležili glavni direktor IEZE Gojmir Blenkuš, ter direktorji temeljnih organizacij tega kolektiva, z strani Iskre Commerce pa vodilni delavci v ZT organizaciji in Marketingu.

Razstavo Iskrinih elementov je odprl generalni direktor Elektromodula Erno Kiss. Med drugim je opozoril na obisk madžarskega državnega sekretarja za strojništvo in metalurgijo Bela Rabija v Jugoslaviji ter na takratne pogovore o nujnosti trgovinske menjave med državama. Ti razgovori so omogočili tudi obisk madžarskih strokovnjakov v Ljubljani, kjer so se seznanili z Iskrinimi izvoznimi možnostmi.

Prav na teh pogovorih je bila izrečena pobuda za organiziranje razstave elementov v Budimpešti, razstave, ki

(Nadaljevanje na 2. strani)

USTREZNA SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST

STROKOVNA OCENA O DELOVANJU SOZD ISKRA

V skladu z zakonom o združenem delu se je združeno podjetje Iskra organiziralo v sestavljeno organizacijo združenega dela Iskra – elektrokovinske industrije Slovenije. Sprejet je bil tudi ustrezen samoupravni sporazum o združitvi DO v SOZD Iskra, ki je vpisan pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Ljubljani in sicer pod registrsko številko 1248-00. Z navedenim samoupravnim sporazumom se je v SOZD Iskra združilo 12 DO, ki pa imajo več TOZD, (ob združitvi teh je bilo v SOZD Iskra 61 TOZD).

V teku leta 78 in 79 je prišlo do postopkov za spremembo organiziranosti, med drugim v DO Elektromehanika, kjer se je posebej organizirala DO namenske proizvodnje (z 8 TOZD). Organizirala se je nova DO Zavod za organizacijo in informatiko (s 4 TOZD), potekala je reorganizacija DO Avtomatika (z 11 TOZD). Proces nadaljnje samoupravne organiziranosti v Iskri še naprej poteka ter se bodo v okviru posameznih DO še organizirale nove TOZD; razumljivo pa je, da se bo ponekod, kot n.pr. v Elektromehaniki Kranj iz sedanje DO organizirala še kakšna nova DO in v tej smeri v DO Elektromehanika že tečejo priprave.

Nadaljnje samoupravne organiziranje je seveda pogojeno z razvojem tehnologije, programske usmeritve in ekonomike. V razvoju SOZD Iskra je sprejeto stališče, da so prav DO programske, tehnološke in ekonomske zaokrožene celote.

S samoupravnim sporazumom o združenju v SOZD Iskra so DO sprejele cilje združevanja in se zavezale, kaj bodo skupno izvajale, kaj bodo skupno urejale in kaj sporazumno usklajevale. V tej zvezi so se tudi zavezale, katere samoupravne sporazume in druge splošne akte bodo sprejele v smeri skupnega izvajanja, skupnega urejanja in sporazumnega usklajevanja.

Sama sestavljena organizacija združenega dela je organizirana v smislu čl. 382, tč. 2 Zakona o združenem delu. Združile so se delovne organizacije, ki delajo in proizvajajo v osnovi enake vrste proizvodov, oziroma, ki opravljajo enako vrsto storitev, ter ta združitev zagotavlja uvedbo bolj razvite tehnično-tehnološke osnove dela v združenih organizacijah ter takšno delitev dela, ki omogoča njihovo specializacijo, s tem pa tudi večjo produktivnost družbenega dela.

Gotovo bo nadaljnji razvoj na področju elektronike še bolj povezal DO v SOZD Iskra, ker se bo vedno bolj razvijala skupna tehnično-tehnološka osnova dela. V okviru SOZD Iskra pa teče tudi proces organiziranja interne banke; sprejet je že samoupravni sporazum o ustanovitvi interne banke Iskra.

V sedanjem položaju je proces organiziranosti SOZD Iskra po našem mnenju primeren, zagotavlja delavcem na vseh ravneh uresničevanje samoupravljanja, istočasno pa tudi razmeroma zadovoljivo učinkovitost delovanja kompletnega SOZD. Razumljivo pa je, da se bo ta proces organiziranosti še nadalje dopolnjeval v skladu z določili Zakona o združenem delu. Poslovanje se v SOZD Iskra odvija v TOZD in DO, na ravni SOZD pa se opravlja ustrezna koordinativna

funkcija v okviru pristojnosti določenih v samoupravnem sporazumu o združenju v SOZD Iskra.

IZPELJAVA SAMOUPRAVNE ORGANIZIRANOSTI

Delavski svet SOZD Iskra je dne 29. 9. 1978 na predlog Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD Iskra sprejel program usklajevanja delovanja SOZD z zakonom o združenem delu. Prav tako je delavski svet SOZD Iskra dne 5. 6. 1979 na predlog poslovodnega kolegija in odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v SOZD dne 30. 5. 1979 sprejel program usklajevanja samoupravnih splošnih aktov v TOZD, DO delovnih skupnostih in SOZD.

SOZD Iskra je vsem DO in TOZD dostavila sezname, katere samoupravne akte morajo imeti v TOZD, DO in delovnih skupnostih ter na ravni SOZD. Akcija okoli usklajevanja samoupravnih splošnih aktov je potekala do februarja 1979. Lahko trdimo, da je akcija potekala z vso mero odgovornosti vseh nosilcev, t.j. DPO, zlasti sindikata, samoupravnih organov in poslovodnih organov. Šla je v smeri, da se s samoupravno preobrazbo in uvedbo novih družbeno-ekonomskih odnosov povežeta, tako samoupravna organiziranost, kot odgovornost delavcev za gospodarjenje in upravljanje z družbenimi sredstvi.

Informacijo o poteku akcije je tudi sprejel delavski svet SOZD Iskra na svoji seji dne 5. 6. 1979, hkrati pa je delavski svet tudi sprejel program nadaljnega usklajevanja delovanja SOZD Iskra z zakonom o združenem delu, kjer se posebej opozarja zlasti na naslednja področja:

1. Proces nadaljnje samoupravne organiziranosti v SOZD Iskra. 2. Uveljavljanje sočasnega in kontinuiranega planiranja na podlagi določb zveznega zakona o družbenem planiranju, oz. izhodišč bodočega republiškega zakona o družbenem planiranju.

3. Nadaljnjo izgradnjo dohodkovnih odnosov, zlasti na področju IC in proizvodnih organizacij.

4. Sprejetje (do konca leta) samoupravnih sporazumov o skupnih osnovah in merilih za delitev po delu v SOZD Iskra, izhajajoč s stališč, ki so jih sprejeli glede delitve po delu republiški sveti zveze sindikatov Slovenije in na osnovi sklepov CK ZKJ o aktualnih idejno-političnih vprašanjih pridobivanja, razporejanja in delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke ter nalogah komunistov in drugih socialističnih sil na tem področju.

Skupne osnove in merila naj bi bila sprejeta za razporejanje čistega dohodka, nadalje enotna metodologija glede razvida del in nalog, skupna metoda glede delitve osebnega dohodka za živo delo, izhodišča za nagrajevanje inovacij, elementi glede delitve sredstev za minulo delo, kot tudi sam način obračunavanja osebnih dohodkov.

Ti samoupravni sporazumi naj bi dali široke možnosti za uveljavljanje načel delitve po delu v sami temeljni organizaciji združenega dela, z namenom krepitve produktivnosti dela in učinkovitosti poslovanja. Posebej je treba poudariti, da bodo vsebovali tudi osnove za delitev po delu za delavce v delovnih skupnostih ter v funkciji poslovodnih organov.

5. Realizacija sprejetega samoupravnega sporazuma o interni banki.

6. Pristop k izdelavi in sprejemanju ostalih samoupravnih sporazumov v okviru SOZD Iskra, kot je združevanje dela in sredstev za izvedbo investicij, samoupravni sporazum o kadrovski politiki v SOZD, pristop k oblikovanju informacijskega sistema v SOZD in še sprejem drugih samoupravnih splošnih aktov, kolikor se bo pokazala potreba za uspešnejše delovanje SOZD.

Prilagajanje organizacije in usklajevanje samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu, zlasti po vsebinski strani, bo še, razumljivo, ena glavnih nalog v nadaljnjem procesu izgrajevanja SOZD Iskra. Zavedamo se, da bomo te naloge dosegli le ob

odgovornem delovanju vseh ustreznih dejavnikov, samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij, poslovodnih organov, zlasti pa ob podpori delavcev ter se tako približali cilju, ki so ga opredelili ustava, zakon o združenem delu in politični dokumenti, sprejeti na kongresih naših družbenopolitičnih organizacij.

Naši naporji bodo šli vsekakor v smeri, da se zagotovi tak položaj delavcev, da bodo lahko odločali o rezultatih svojega dela in, ki bo hkrati omogočal dosego čim boljših poslovnih uspehov. Treba je še poudariti, da bo potrebno zagotoviti ustrezno sprotno obveščanje delavcev in jih vključiti že takoj v začetek priprav na sprejemanje vseh samoupravnih dokumentov.

(dalje prihodnjič)

Kakovost in metrologija

V Iskri proizvajamo merilno opremo za telekomunikacije, električne števec, elektronske tehtnice ter drugo merilno in kontrolno opremo, — zato v veliki meri podpiramo vse aktivnosti na področju metrologije, torej tudi dejavnost zveznega zavoda za mere in plemenite kovine, saj smo kot resni proizvajalec prepričani, da je rezultat take aktivnosti samo skupna korist!“, je bilo rečeno v pozdravnem govoru na sestanku šefov vseh področnih kontrol in vodstva zveznega zavoda za mere in plemenite kovine, ki je bil 17. 10. v poslovnem centru Iskre v Ljubljani in, ki so ga zaključili z ogledom Iskrinih kompleksov v Stegnah in v Kranju.

Na tem sestanku, kjer so bili prisotni tudi delavci iz Iskre, so obravnavali naslednje teme: vključevanje instaliranih laboratorijskih zmogljivosti gospodarstva v delo Zveznega zavoda, hitrejša in širša reševanje dovoljenj in pooblastil zunanjim laboratorijem za pregled in kontrolo meril, vključevanje zunanjih laboratorijev v tipsko preizkušnjo meril ter vključevanje strokovnega potenciala iz gospodarstva v delo pri izdelavi metroloških pogojev in navodil za pregled in kontrolo meril in plemenitih kovin.

Sestanek je vodil direktor Zveznega zavoda Vojčić. V imenu Iskre je navzoče pozdravil Lotar Kozina ter jim na kratko orisal proizvodni program in organiziranost SOZD Iskra.

Referat o pomenu sodelovanja kontrole meril z gospodarstvom pa je navzočim posredoval predstavnik Kontrole meril iz Ljubljane, Martin Sever.

„Pomen in naloga metrologije v sodobnem življenju sta vezana na skokovit razvoj sodobne znanosti in vse bolj komplicirane tehnike“, je v svojem izjavljanju poudaril Martin Sever in nadaljeval, da je „zato potreben intenziven razvoj eksperimentalnega metrološkega dela“.

Martin Sever je poudaril tudi, da metrologija daje temelje in osnove za sprejemanje zakonskih aktov ter kontrolira njihovo izvajanje s tem, da organizira kontrolo mer, ki jih oskrbuje z metrološkimi pogoji, oz. navodili, postopki pregleda in drugim navodili. Vse navedene aktivnosti metrološke službe so v razvitih deželah dobro organizirane.

Pomen in naloge metrologije pri nas vsebujejo nekatere specifičnosti v odnosu na tiste iz razvitih dežel, je poudaril Martin Sever in zaključil, da je izhajajoč iz navedenega, mogoče za uspešno uvajanje Zakona o merskih enotah in merilih v ožji povezavi z gospodarstvom formirati nekaj konkretnih predlogov, ki naj bi služili kot teza za širšo razpravo o vprašanih sodelovanju z gospodarstvom v okviru organizacij združenega dela.

Po njegovem mnenju bi bilo potrebno začeti akcijo za zbiranje podatkov o vseh laboratorijskih zmogljivostih pri znanstvenih ustanovah, v gospodarstvu in industriji po vsej državi, jih analizirati in izdvojiti vse tiste, ki bi lahko prišle v poštev za sodelovanje, organizirati obisk izbranih laboratorijev in začeti s sistematičnim vključevanjem teh laboratorijev v naš program dela ter iz široke metrološke problematike Zavoda formirati teme, ki bi lahko služile za diplomске naloge študentov na visokih šolah, magistrska dela in doktorske dizertacije.

Te teme bi lahko v sodelovanju z visokimi šolami reševali in obranili kandidati na šolah in v gospodarstvu, kar bi hkrati vzbudilo interes za metrologijo pri študentih in strokovnjakih v gospodarstvu.

Pripraviti in izdati pa bi bilo potrebno tudi publikacijo o delu Zavoda, ki bi ne-le predstavila Zavod gospodarstvu, ampak ga tudi popularizirala.

V koreferatu sta Lotar Kozina in Franc Mlakar dopolnila osnovni referat s kratkim prikazom organizacije

OCENA DEVETMESEČNIH POSLOVNIH REZULTATOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

izdelavi dokumentov pomembno vprašanje sočasnosti planiranja v vseh temeljnih in delovnih organizacijah združenega dela. Splošna ocena je, da izdelava teh planskih dokumentov poteka relativno zadovoljivo, seveda v nekaterih sredinah z večjo, v drugih z manjšo uspešnostjo. Po mojem mnenju bo zlasti potrebno v delovnih organizacijah nekoliko bolj pohiteti z analizo možnosti razvoja in pa s smernicami, oz. elementi, ki morajo biti izdelani v DO in TOZD.

To je potrebno še posebej zato, da s tem pridobimo čimveč časa za tako imenovano fazo usklajevanja ustreznih planskih dokumentov tako, da bi kot je predvideno po programu, dejansko uspeli pravočasno pripraviti temelje, oz. samoupravni sporazum o osnovah družbenoekonomskega razvoja in pa družbeni plan družbenoekonomskega razvoja za leta 1981-85.

Seveda samo navajanje izdelanih planskih dokumentov ne kaže v celoti naporov, vloženih v izdelavo teh osnovnih gradiv do sedaj. Dosedanji napor in rezultati v tej smeri kažejo, da bi z nekoliko večjo angažiranostjo v vseh sredinah in s hkratnim pripravljemanjem gradiv — kar doslej ni bilo vedno doseženo — lahko v ustreznih rokih izdelali vse ustrezne planske dokumente na vseh ravneh, od temeljnih organizacij, prek delovnih organizacij do SOZD.

Dohodkovni odnosi so ena izmed bistvenih sestavin samoupravnih odnosov v združenem delu. Ali lahko ocenite doslej doseženo na tem področju?

V zvezi z vašim vprašanjem glede razvoja dohodkovnih odnosov v okviru SOZD Iskra, oz. v njenih organizacijah združenega dela mislim, da predvsem ne bi smeli zanemariti naporov, ki so bili v teku srednjeročnega obdobja 1976-80 vloženi v izgradnjo teh odnosov. Verjetno rezultati na nekaterih področjih še niso v celoti vidni, vendar to ne pomeni, da ne bo potrebno v naslednjem srednjeročnem obdobju, zlasti pa v letu 1980, ki naj bi bilo izhodišče za naslednje srednjeročno obdobje, še povečati naporov v tej smeri. To je treba posebej poudariti zlasti zato, ker je, na eni strani, še vedno dokaj zakoreninjena miselnost, češ da na tem področju ne da nič več narediti, na drugi strani pa preprosto zato, ker bo, čim hitrejša in solidnejša oblikovanje dohodkovnih odnosov, skupaj s kreiranjem planskih dokumentov, omogočilo delavcem širši in boljši vpogled v celotno sfero gospodarjenja, ustvarjanja in delitve dohodka.

Problem dohodkovnih odnosov je nesporno kompleksno vprašanje. Zato bi bilo tvegano poskušati le v nekaj besedah, ki jih dopušča ta razgovor, zajeti vse vidike, ki so prisotni pri izgrajevanju teh odnosov in bi se bilo zato verjetno primerneje o tem pogovarjati posebej, pri tem pa naj bi sodelovali vsi zainteresirani, tako DPO, delovne organizacije, TOZD in drugi subjekti samoupravnega organiziranja.

V zvezi tem bi opozoril še na to, da se dohodkovni odnosi verjetno porajajo neposredno v sami sferi gospodarjenja, zlasti v temeljnih in delovnih organizacijah. Seveda pri tem ne gre zanemarjati vloge, ki jo pri razvijanju teh odnosov mora imeti sestavljena organizacija. Mara Ovsenik

Mak

»ŠE VEČ TAKŠNIH SREČANJ MLADIH«

V. d. predsednika kolegijskega poslovodnega organa SOZD Iskra Antona Stipanič je na šestem tradicionalnem srečanju mladih iz Iskre Commerce v Poreču najprej spregovoril o dosedanjem uresničevanju srednjeročnega načrta v Iskri. Mnogo pozornosti je namenil prav izvozu ter izrazil prepričanje, da bomo srednjeročni izvojni načrt uresničili, čeprav 500 milijonov dolarjev izvoza v petih letih ni majhna naloga.

Mnogo pozornosti je namenil tudi vlaganjem v razvojno delo, pri čemer je poudaril, da smo v začetku sedanjega srednjeročnega obdobja vlagali v razvoj le 2,5 % od vrednosti proizvodnje. Ta vsota je dosegla zdaj že 5 %, vsekakor pa se bo morala v prihodnjih letih še povečevati. „Prav vlaganje v razvoj“, je poudaril Anton Stipanič, „in lastna tehnološka osnova nam omogočata dosti bolj neodvisen prehod v srednjeročno obdobje 1981-1985.“

Ugledni gost je v nadaljevanju spregovoril o proizvodnem uresničevanju srednjeročnega načrta in izrazil prepričanje, da bomo uspešni tudi na tem področju, mnogo bolj kritično pa se je dotaknil investicij in skupne aku-

mulacije. „Investicijskih načrtov ne bomo mogli v sedanjem obdobju povsem uresničiti zaradi splošnega gospodarskega položaja v državi in zaviranje investicijskih vlaganj, skupna akumulacija pa bo nižja zlasti zaradi načina delitve dohodka“.

Mnogo pozornosti je Anton Stipanič namenil tudi kadrovski problematiki v Iskri, pri čemer je navedel, da smo načrtovali 2-odstotno povečanje števila zaposlenih, ta številka pa se je gibala nekje med 5 in 6 %. „Ekstenzivno zaposlovanje ni samo plod Iskrinih notranjih želja, pač pa predvsem zunanji zahtev. Žal tudi mi vse preveč zaposlujemo ljudi v administraciji.“

Dotaknil se je tudi šolanja kadrov in dejal, da v zadnjem obdobju še nismo naredili vsega, čeprav je Iskra kljub vsemu izjema in boljša kot so številne druge organizacije, saj smo gotovo med prvimi tako po številu svojih študentov kot tistih naših delavcev, ki jim omogočamo šolanje ob delu. Prav šolanju ob delu bomo morali nameniti v našem kolektivu še dosti več pozornosti ter skrbeti za izobraževanje tako tehničnega kot komercialnega in drugega strokovnega kadra.

„Pristopiti bomo morali mnogo bolj organizirano ter izdvojiti večji del“

(Nadaljevanje na 3. strani)

RAZSTAVA ISKRINIH ELEMENTOV V BUDIMPEŠTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

naj seznaniti madžarske strokovnjake z Iskrinimi proizvodnimi možnostmi, tehnično dokumentacijo in možnostmi dobave.

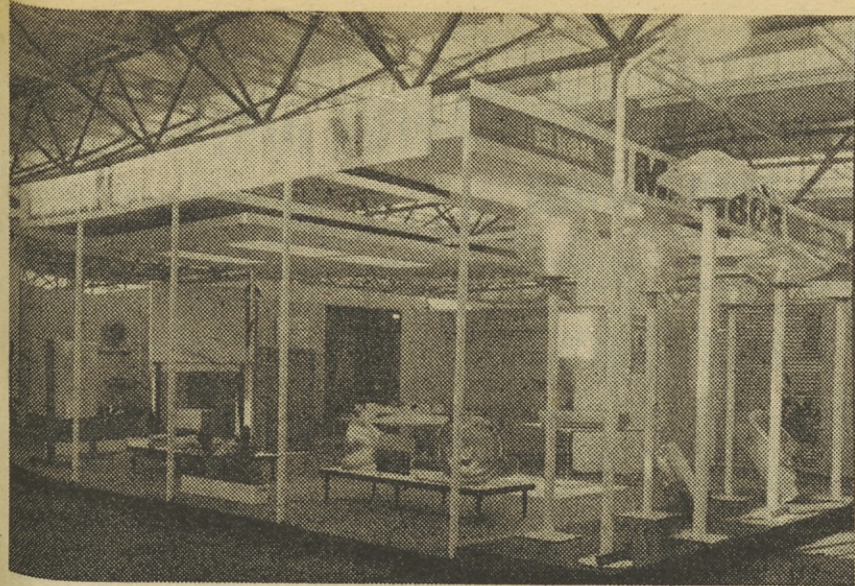
Direktor Kiss je spregovoril tudi o cenah in dejal, da so cene Iskrinih elementov na svetovni ravni ter da je Iskra znana kot soliden poslovni partner.

Poudaril je tudi željo številnih madžarskih organizacij, da bi že v prihodnjem letu začele kupovati kar največ Iskrinih izdelkov.

Po mnenju madžarskih in Iskrinih predstavnikov je razstava v Budimpešti izredno dobro uspela.

Lado Drobež

Elkom—Elektrokovina je najmočnejša članica SOZD Elkom. Posnetek je z letošnjega jesenskega zagrebskega velesejma, na katerem so sodelovale vse članice SOZD Elkom.

»Informacije Elkom« za delavce SOZD Iskra

Predlog, da se v glasilih Iskre in Elkoma občasno zvrstijo sestavki, ki bi nekoliko konkretnije obravnavali naše oblike sodelovanja, je prišel iz vrst uredniških odborov obeh glasil. Tokrat se prvič oglašamo v vašem glasilu, enako so to tudi storili vaši sodelavci v glasilu Informacije Elkom.

Pavle Gantar, član vašega kolegij-skega poslovodnega organa, je ob svojem poslovnem obisku v Mariboru našemu sodelavcu dejal: „Samoupravni sporazum o skupnem sodelovanju med SOZD Iskra in Elkom na področju programske usmeritve vsebuje vse osnove za konkretno dogovarjanje v smislu proizvodne usmeritve...“ ter v nadaljevanju: „Tako samoupravni organi, kot družbenopolitične organizacije ter poslovodni organi v obeh SOZD lahko z aktivnim sodelovanjem veliko pripomorejo.“

In zakaj smo povzeli to informacijo? Razlogov ni več, samo eden je, a smo ga zato poudarili ob tej priložnosti, ko se z rubriko predstavljamo delavcem SOZD Iskra.

SOZD Elkom je združba devetih delovnih organizacij, z datumom rojstnega dneva 27. november 1976. Zduževanje dela in sredstev pa zahteva tako organiziranost, da bo vsem udeleženkam iz tega sestava omogočen še hitrejši razvoj na svojem področju, konkretna delitev dela in kar je bilo še posebej poudarjeno pri združevanju v SOZD — velik in močan sistem naj bi omogočil socialno varnost vsem zaposlenim, ki se bo uresničeval pri skupnem nastopu doma in na tujih tržiščih.

V SR Sloveniji so trenutno prisotni na področju elektrokovinske industrije štirje večji sistemi: Iskra, Gorenje, Elkom in Tego. In vsak ima svoje razvojne ambicije, dovolj jasno zapisane v srednjeročnih razvojnih programih. In če želimo na tem po-

»ŠE VEČ TAKŠNIH SREČANJ MLADIH«

(Nadaljevanje z 2. strani)

sredstev, da bi se lahko vsi tisti, ki delajo v razvoju, ali ki bolj ali manj vodijo proizvodnjo, vsako leto na krajših ali daljših izobraževalnih seminarjih seznanjali z novostmi. Če ne bomo skrbeli za dodatno šolanje naših kadrov, nam bodo le-ti stagnirali in tako postali konservativni do uvajanja novosti v našo proizvodnjo.

Anton Stipanič je v nadaljevanju obširno spregovoril o organizaciji SOZD Iskra. Pri tem je dejal, da organizacije ne bomo bistveno spreminjali, pač pa jo bomo izpopolnjevali. Dotaknil se je tudi informatike v Iskri, o čemer je pozneje podrobneje spregovoril Franci Hudej ter dejal, da je prav to področje naša šibka točka. „Nimamo izdelanega informativnega sistema, nimamo poenotenega sistema in prepričan sem, da bomo morali prav področju informatike nameniti dosti, dosti več pozornosti, vložiti vanj dodatna sredstva ter zaposliti nove ljudi,“ je med drugim dejal Anton Stipanič.

Kot že rečeno, smo ob koncu obiska zaprosili Antona Stipaniča za krajšo oceno letošnjega tradicionalnega srečanja mladih iz IC. Tole nam

dročju doseči načrtovane rezultate, bo to mogoče storiti samo s sprotnim postopkom usklajevanja proizvodnih programov, z delitvijo dela, dogovarjanjem in sporazumevanjem.

Slovenija je premajhna, da bi lahko v njej posamič delovali sistemi, specializirani na področju elektroindustrije. Jugoslovanski trg, še zlasti pa zunanjetrgovinska dejavnost pa so imenitna priložnost, kjer lahko s skupnim nastopom dostojno in kvalitetno predstavimo združeno slovensko elektroindustrijo.

Ze večkrat smo omenili, da je „biti o vsem pomembnem obveščen“ delavčeva pravica in dolžnost, ki smo jo zapisali v ustavne dokumente. Slednje pa sodi v predmet našega prizadevanja uredniških odborov glasil Iskre in Elkoma.

Uredništvo Informacije Elkom

»Mi med seboj« to pot v Avtoelektriki

V ponedeljek popoldne je ekipa ljubljanske televizije obiskala novogoriško Iskro Avtoelektriko. V prostorih tovarne generatorjev in elektronike je posnela oddajo „MI MED SEBOJ“ z naslovom JAZ TEBI, TI MENI — ali si tako predstavljamo svobodno menjavo dela.

V oddaji so sodelovali delegati samoupravnih interesnih skupnosti iz raznih goriških organizacij združenega dela in drugih organizacij. Avtoelektriko so zastopali Irena Simčič, Slejko Humbert in Robert Žerjal.

Oddaja je zajemala štiri vprašanja. Najprej so udeleženci pogovora pogledali, kako se potrebe oblikujejo tam, kjer delajo in živijo, v temeljnih organizacijah, krajevnih skupnostih in SIS.

V TOZD in KS morajo uporabniki in izvajalci storitev vedeti kaj hočejo. To pomeni, da morajo v procesu samoupravnega sporazumevanja dolo-

je povedal: Ocenjujem, da se poroškega srečanja udeležuje nekako 120 mladih iz te delovne organizacije skupnega pomena za vso Iskro. Ker ta kolektiv dobro poznam, vem, da je mladih v IC vsaj petkrat toliko, zato bi bilo gotovo koristno, da bi s takimi srečanja nadaljevali in k delu pritegnili tudi tiste, ki v Poreč niso prišli. Prepričan sem, da so takšne oblike seznanjanja mladih z novostmi, z gospodarjenjem, s tekočo problematiko in še s čem, izredno pomembne, kar dokazuje tudi sedanji seminar.

Kar pa je morda še bolj pomembno, je to, da se tradicionalnega srečanja udeležuje vsaj polovica mladih iz Iskrinih filijal, kajti te so najbolj odmaknjene od celotnega dogajanja Iskre in prav oni bodo v teh dneh pridobili največ, zlasti pa občutek, da pripadajo veliki sestavljeni organizaciji in da lahko tudi s svojim delom še kako prispevajo k razvoju celotnega kolektiva.

Se enkrat bi rad dejal, da se zavzemam za takšna srečanja, kot je sedanje v Poreču, poudaril pa bi rad tudi to, da bi morali organizirati več takšnih seminarjev in, da bi se jih udeležila večina zaposlenih mladih,“ je v oceni poroškega seminarja dejal v. d. predsednika KPO SOZD Iskra Anton Stipanič. Lado Drobež

REŠITI DOHODKOVNE ODNOSE

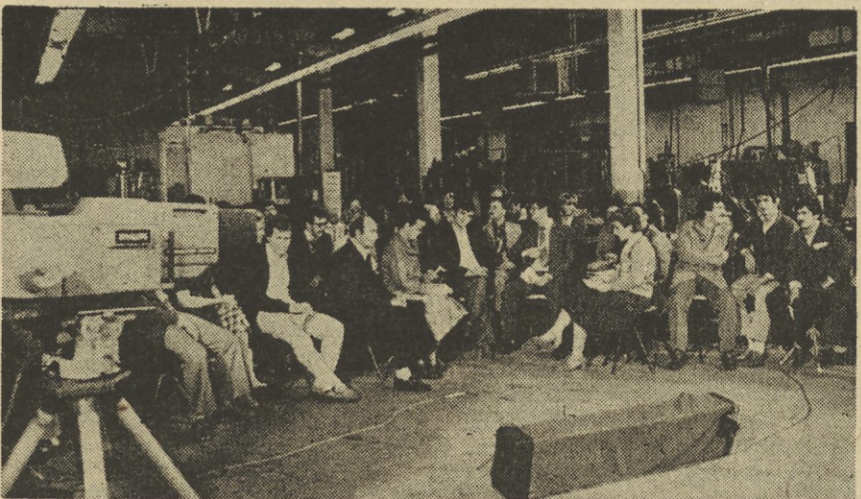
Medsebojno obtoževanje in nezaupanje ne pripeljeta nikamor! Zlasti pa ne v samoupravni socialistični družbi, kjer imamo nemalo instrumentov za reševanje vseh, tudi najtežjih problemov. Treba je samo hoteti in se samoupravno dogovoriti — in v konkretnem primeru TOZD Keramika Vižmarje in TOZD Keramični kondenzatorji Žužemberk še razčistiti dohodkovne odnose. Če bi na tem področju med prizadetimi vladalo zaupanje in sodelovanje bi bil nedavni sestanek v Žužemberku nedvomno manj razburljiv in tudi še bolj uspešen.

Da se je vendarle mogoče samoupravno dogovoriti, zlasti če je nuja že velika, — tako pa je v primeru omenjenih dveh TOZD — nedvomno pričajo doseženi sklepi in zaključki s tega žužemberskega sestanka, na katerem sta obe TOZD najprej prikazali vsaka svojo podobo odnosov in sporazumevanja, po kritični razpravi pa sta le naši skupen jezik, ne pa tudi povsem skupnega imenovalca.

Posledice neurejenih razmer sta v zadnjem času enako občutili, v negativnem smislu besede, obe prizadeti TOZD, saj sta v letošnjem devetmesečju obe slabo poslovali in nista uspeli izpolniti planskih obveznosti, pri čemer je posebej pomembno, da tudi izvozni plan ni bil uresničen v

celoti. Zaradi slabe organiziranosti, slabe tehnološke discipline in tudi slabe kakovosti izdelkov sta obe TOZD izgubili tudi dobršen del težko pridobljenega tržišča. Iz tega pa seveda izvirajo tudi težave pri planiranju bodočega razvoja in gospodarjenja obeh TOZD.

O vsem tem je na sestanku v Žužemberku tekla odkrita beseda, ki so jo, po sprva burni razpravi, strnili v nekatere ugotovitve in sklepe: med najvažnejše pa gotov sodijo dogovori o tem, da se je potrebno dogovoriti o skupnem planiranju proizvodnje, pri čemer naj obe TOZD nosita sorazmerno-take stroške, kot tudi tržni riziko. Da bi zagotovili boljše kvaliteto, so se dogovorili, da je treba poostri izhod-

S TV oddaje „Mi med seboj“ v Avtoelektriki.

čiti, katere vrste skupnih potreb, v kakšnem obsegu in kakovosti jih bodo s svobodno menjavo dela zadovoljevali v odnosih neposrednega združenja dela in sredstev in kaj v okviru in preko SIS. Vse pa je odvisno od konkretnih potreb in interesov ter pogojev in možnosti za njihovo zadovoljevanje. Razvoj in dohodek TOZD družbenih dejavnosti sta odvisna od njihovega konkretnega prispevka k ustvarjanju nove vrednosti, povečanju produktivnosti, družbenega dela in k celovitemu družbenemu razvoju. To pa je med nami še vse premalo prisotno in se največkrat vse obravnava zgolj kot obremenitev gospodarstva. Seveda je vse tudi posledica nedoslednega uveljavljanja družbenega načrtovanja. To počne vsak po svoje, ne da bi vedeli eden za drugega. Čeprav je povsem jasno, da je družbeno načrto-

vanje zadovoljevanja skupnih potreb sestavni del načrtovanja TOZD, KS in drugih.

Drugi sklop vprašanj je zadeval neposredno menjavo, kako si to predstavljamo v Novi Gorici oziroma, kako bi te odnose izvajalci in uporabniki urejali neposredno, ne da bi bila vmes kakršna koli samoupravna interesna skupnost ali celo občina? Pojasnjeno je bilo, kako se uporabniki in izvajalci dogovarjajo in pokrivajo storitve v takih primerih.

Uvodoma je novinarka Meta Verbič, ki je oddajo tudi vodila, predstavila delovno organizacijo Avtoelektriko, ekipa snemalcev pa je posnela tudi posamezne kadre iz proizvodnega programa in finalne izdelke te DO. Oddaja bo na sporedu v torek, 30. oktobra ob 20. uri.

M. R.

Bolj ali manj uspešno na Interbiro '79

Zagrebsko sejmišče je minuli teden spet zbralo številne razstavljalce, tokrat s področja pisarniške opreme na tradicionalnem sejmu Interbiro '79. Te specializirane prireditve se je tudi letos udeležila Iskra, točneje njeni dve temeljni organizaciji Računalniki iz Elektromehanike in Zastopstva iz Iskre Commerce.

Sama znana imena svetovnih proizvajalcev pisarniške opreme, opreme, ki je v nekaj zadnjih letih prešla vse bolj na področje računalništva. In med mnogimi proizvajalci je bila tudi Iskrina stojnica. Na izredno majhnem prostoru smo številnim obiskovalcem

predstavili računalnik C-18 manjši računalnik Iskradata-1680, vhodno enoto s štirimi vpisnimi mesti, ki je plod dela naših strokovnjakov, in še nekaj drugih naprav, med njimi tudi Vegin mikročitalec Primar.

Obisk naše stojnice je bil na leto-

Interbiro '79: Pohlschroederjeva stojnica.

no kontrolo v TOZD Keramika, ki naj bo hkrati tudi vhodna kontrola za kvaliteto za TOZD Kondenzatorji Žužemberk. Kvaliteta pa je, seveda, pogojena tudi z opremo, zato je potreben pregled obstoječe in planiranje nove.

To velja tudi za remont opreme. Hkrati je treba tudi pregledati vzroke, zakaj nekaterih izdelkov, ki so jih v TOZD pred leti že uspešno izdelovali naenkrat, kot kaže, ne znajo več proizvajati. V zvezi s tem bi bilo potrebno pregledati tehnološko dokumentacijo in dopolniti normative do konca leta v obeh TOZD.

Za uspešno izvajanje sprejetih sklepov pa morata obe TOZD, tako so se dogovorili na omenjenem sestanku, oblikovati posebno telo, sestavljeno iz strokovnjakov vseh treh ravni, poleg TOZD tudi DO in SOZD. To telo naj bi, ob polni podpori družbenopolitičnih organizacij, vodilo akcijo, da bodo sklepi žužemberskega sestanka in ustrezni dohodkovni odnosi med obema TOZD zaživel in zagotovili njužno uspešno poslovanje, izpolnjevanje planov in s tem tudi večjo socialno varnost delavcev v obeh TOZD.

Mak

šnjem Interbiroju nad vsemi pričakovani. Tolikšnega števila obiskovalcev, zlasti pa naših poslovnih partnerjev in tistih, ki se zanimajo za nakup Iskrinih računalnikov, niso pričakovali tudi snovalci naše stojnice — bila je dosti premajhna. Dogajalo se je celo, da so morali Iskrini predstavniki nameniti posameznim strankam največ petnajst minut, izkazalo pa se je, da je bilo tudi te četrt ure preveč in so nekateri partnerji čakali dobesečno v vrsti, da so se lahko pririli do mirnejšega kotička.

O tem, kdo je odgovoren za to, zdaj ne bi bilo več vmesno razglabljanje, vsekakor pa se nam takšne napake

Na stojnici naše TOZD Računalniki je bila vedno gneča.

ne smejo več ponavljati.

To, kritično mnenje pa nikakor ni zraslo na našem zeleniku, ne, o stojnici smo slišali še dosti bolj bridke pripombe Iskrinih predstavnikov, pa tudi marsikateremu Iskrinemu partnerju ni bilo po volji, da smo mu namenili le nekaj borih minut, potem pa „Naslednji prosim...“

Res pa je seveda tudi to, da sejni niso več mesto za sklepanje kupoprodajnih pogodb, saj se je njihov pomen povečal zlasti na račun informiranja, ne pa trženja.

Povsem drugačna pa je bila stojnica, na kateri je temeljna organizacija Zastopstva iz Iskre Commerce, kot generalni zastopnik, predstavila firmi Kodak in Pohlschroder — bila je dosti velika, pregledna, zračna in ne nazadnje, številni obiskovalci so imeli dovolj prostora za nemotene poslovne pogovore.

Stojnica je skupaj merila okoli 190 m². Na Kodakovem delu smo predstavili celotno mikrofilmsko linijo s pretočno kamero, naprave za razvijanje, čitalce in številne druge najsodobnejše naprave te ameriške firme. Kot je znano je Iskra generalni zastopnik Kodaka v Jugoslaviji. To sodelovanje je v zadnjem času omogočilo tudi tesnejše proizvodne odnose med obema firmama, saj je Iskrina tovarna Vega že začela izdelovati izredno kakovostne čitalce mikrofilmov. To kooperacijsko sodelovanje bo, kot kaže, omogočilo naši Vegi tudi prodor na tuje tržišče, zlasti v Avstrijo in Švico. Kodak bo na prihodnjem sejmu, torej čez leto dni, predstavil na Interdati '80, kot nam je povedal Tomaž Hassel, novost iz svojega proiz-

(Nadaljevanje na 4. strani)

SREDNJEROČNO PLANIRANJE — TEMELJNA NALOGA

V delovni organizaciji se je pričelo z obravnavanjem analitične podlage za smernice planov temeljnih organizacij, delovne organizacije in SOZD ISKRA ter elementov za sklepanje samoupravnih sporazumov za obdobje 1981—1985.

Gradivo je obravnaval razširjeni kolegij, poslovni odbor, delavski svet ter člani političnega aktiva. Zbori delavcev pa so predvideni za 2. 11. 1979.

Gradivo, ki so ga skupno s poslovnimi delavci pripravile strokovne službe, je zelo obširno, saj obsega 115 pisanih strani in tabel. Vsebina gradiva uvodoma poudarja, da so nosilci planiranja delavci, organizirani v temeljne organizacije v delovni organizaciji, kjer zaradi skupnih interesov in medsebojne delovne povezanosti skupno planirajo razvoj in v skladu s tem združujejo delo in sredstva.

V občinah, kjer delujejo temeljne organizacije, je v skladu s smernicami potrebno povečevati dohodek na delavca realno za 6,5 %, to pomeni, da mora biti dohodek na delavca v letu 1985 realno za 36 % večji, pri enakem številu delavcev. Ta cilj pa je zelo zahteven in ga bo težko uresničiti.

V Elektromehaniki se na osnovi dohodkovnih povezav in povezanosti programov oblikujejo tri izrazitejske skupine, in to:

- program telekomunikacij, ki ga sestavljajo TOZD ATC, TEA, TEL, MSO, Elektrooptika in Računalniki;
- program merilno-regulacijske in stikalne tehnike (kibernetike), ki ga sestavljajo TOZD Števeci, Stikala, Instrumenti, Mehanizmi, Vega in Merilne naprave;
- program električnega ročnega orodja, ki ga uresničuje TOZD ERO ter firmi Perles in Iskraemec; — poleg navedenih TOZD obstajajo še TOZD, ki zagotavljajo ustvarjanje skupne materialne proizvodnje in jih ne moremo enostransko razvrstiti v prednje skupine, ker delajo za vse. Te TOZD so: Orodjarna, TSD, Vzdrževanje, RTC, Prodaja in Nabava, posebej pa še Restavracija, ki izvaja naloge na področju družbenega standarda.

Delovna skupnost skupnih služb ima naloge opravljanja skupnih nalog za vse temeljne organizacije in v gradivu ni posebej omenjena. Gradivo je vsebinsko razdeljeno na posamezna poglavja in to:

- izhodišča srednjeročnega planiranja, ki določajo cilje skupnega planiranja,

- analiza uresničevanja interesov delavcev, ki vsebuje materialno podlago za uresničevanje interesov dosežanje značilnosti in cilje interesov za čas 1981—1985,

- analiza pridobivanja dohodkov temeljnih organizacij, ki so proizvodno povezane, in obsega analizo proizvodnje po posameznih programih in organizaciji,

- analiza razvojnih možnosti, ki obsega izhodišča, programe, tehniko, tehnologijo in porabo živega dela, kadre, organizacijsko usmeritev in ekonomske odnose,

- proces razširjene reprodukcije, ki obsega prihodek in njegovo strukturo, produkcijske faktorje za uresničitev predvidenega prihodka, kadrovske potrebe in sredstva,

- zagotavljanje naložb v materialno razširitev dela, ki obsega delitev dohodka, medsebojna vlaganja in bančne vire, investicijsko izgradnjo, razvojno-raziskovalno delo in organiziranje sistema združenega dela.

V tem članku imamo premalo prostora, da bi navedli posamezne podatke, omenimo le, da bo potrebno več kot 20 % prihodka ustvariti na zunanjih trgih, da mora realna vrednost dohodka rasti za 11 % v povprečju, da se bo število delavcev povečevalo le za 1,5 %, da bo potrebno investirati za ca. 5 milijard.

Delavci se bodo z gradivom podrobneje seznanili na informativnih sestankih in zborih delavcev ter prek gradiv, ki so jim posredovana. Gradivo pomeni poslovno tajnost.

Naloga, ki je v tem primeru pred delavci, organi upravljanja in družbenopolitičnimi organizacijami, zahteva resnost pri obravnavi, ker pomeni perspektivo delavcev Iskre Elektromehanike. Gradivo bo ocenjeno z različnih vidikov in verjetno bodo podane različne pripombe in predlogi, kljub temu pa lahko ugotovimo, da v delovni organizaciji doslej še nismo imeli tako sistematično začrtane smeri razvoja za izdelavo in sprejem planskih dokumentov. N. Pavlin

Strojniki v kranjski občini se organiziramo

Podobno kot nekateri drugi poklici, pri katerih ugotovljamo potrebo po stanovskem združevanju, smo tudi strojniki že pred leti ustanovili svoje društvo strojnih inženirjev in tehnikov Kranj. Ne bi mogli reči, da je bilo najbolj uspešno pri opravljanju začrtanih nalog, vendar je ves čas prevladovala misel, da je tako društvo potrebno.

Zato smo v zadnjem letu začeli pospeševati delo društva, povezali smo se z Zvezo strojnih inženirjev in tehnikov SR Slovenije in Občinsko zvezo organizacij za tehnično kulturo (OZOTK) ter sprejeli nov okvirni program dela društva. Delo s tem seveda še ni dokončno začrtano, temveč ga bomo stalno prilagajali potrebam in zahtevam članstva pa tudi širše družbene skupnosti. Pri tem bo uspeh odvisen predvsem od sodelovanja članov društva, ki naj bi aktivno oblikovali program, ki naj bo naš v pravem pomenu besede.

In kakšni so osnovni programski vidiki društva? Pogledajmo si jih:

- skrb za izobraževanje in tehnično izpopolnjevanje lastnega članstva,
- nudenje storitev DO in ostalim institucijam na specifičnih tehničnih področjih,
- informativna dejavnost na področju strojništva,
- široko poljudnoznanstveno osveščanje in tehnično izobraževanje širših množic,
- aktiviranje strokovne dejavnosti na podeželju,
- delo z mladimi, tudi s stališča usmerjanja v deficitarne tehnične police.

Uresničevanje programa bo potekalo v različnih oblikah, kot so: predavanja, predvajanje strokovnih filmov, strokovne ekskurzije, publicistična dejavnost, pedagoško delo itd. Zato pa bodo potrebna določena finančna sredstva, ki bi jih zagotavljali sami s pridobitno dejavnostjo, OZOTK in tudi delovne organizacije, ki so že do sedaj kazale zanimanje za ustanovitev društva. Tu je predvsem potrebno omeniti naše DO, pa tudi DO Sava Kranj, upamo pa, da se bodo tej pobudi pridružile tudi DO v kranjski občini.

In kako je s članstvom? V naši DO je zaposlenih 250 strojnikov, kar predstavlja že kar spoštljivo številko. Če temu prištejemo še približno 100 strojnikov v DO Sava in še nekaj po ostalih DO, je torej v kranjski občini zaposlenih približno 400 strojnikov, ki bi jih lahko zbrali v svoji sredini. Zbiranje članstva, s katerim smo že začeli, bo potekalo prek poverjenikov v posameznih TOZD. Ti bodo dajali še vsa dodatna pojasnila v zvezi z včlanjevanjem in delovanjem društva.

Zato vabimo vse, ki vidijo v delovanju društva realiziranje svojih in širših družbenih koristi, da se pridružijo, saj združenje predstavljamo potencial, ki bo soustvarjalec takih družbeno-ekonomskih pogojev, v katerih bo prišla do izraza optimalna ustvarjalnost strojnih inženirjev in tehnikov.

Zato vabimo vse, ki vidijo v delovanju društva realiziranje svojih in širših družbenih koristi, da se pridružijo, saj združenje predstavljamo potencial, ki bo soustvarjalec takih družbeno-ekonomskih pogojev, v katerih bo prišla do izraza optimalna ustvarjalnost strojnih inženirjev in tehnikov.

Delovni jubilej naših pevcev

Pevski kvintet Gorenjci iz Nakla je v petek, 12. oktobra, v naklanskem Domu družbenopolitičnih organizacij priredil jubilejni koncert ob 15-letnici plodnega delovanja. V zabavnem delu koncerta je nastopil skupaj z ansambлом Mihe Dovžana in pevko Jelko Cvetežar. Koncert je bil izveden na umetniški ravni, izredno dobro pripravljen in prirejen okusu domačega poslušalca, tako da bi ga z velikim veseljem sprejela tudi širša javnost.

V zaslužni pokoj je odšla 1. oktobra ROT Antonija, sodelavka v končni kontroli montaže števecv. Ob slovesu smo ji sodelavci zaželeli še obilo zdravja in sreče ter ji predali spominska darila od sodelavcev in sindikalne organizacije TOZD ŠTEVCI. Težko je opisati vso veličino sočloveka, kot nam je bila ona. Bila nam je res vzor pravega sodelavca: pri delu in v lepih medsebojnih odnosih. Naloge je opravljalna z izredno vestnostjo, marljivostjo in vztrajnostjo, kljub izrednim življenjskim naporom in udarcem, saj je bila vdova padlega partizana. Samo slutimo lahko, kako težko je zmogla sama vzgojiti 3 nepreskrbljene otroke, toda močna volja zmogla vse. Kljub vsem naporom je bogatila naše odnose z umirjenostjo, spoštovanjem sočloveka in delovno disciplino, skratka s svojo plemenitostjo je obogatila vso okolico.

Sodelavci pakirnice, umerjevalnice in kontrole v TOZD Števeci.

Sistematična borba proti alkoholizmu

Prav te dni poteka 6 let, odkar je bil na pobudo oddeleka za družbene zadeve organiziran seminar za vodilne in vodstvene delavce o sodobnih pogledih na zdravljenje in rehabilitacijo alkoholikov ter preprečevanje alkoholizma v delovni organizaciji. Takrat je bilo rečeno, da problem alkoholizma v Elektromehaniki ni majhen in se je zato prav v letu 1973 začelo organizirano in sistematično delo na tem področju. In kje smo danes?

V oceni (nekaterih) elementov socialne politike v planskem obdobju 1976—1980, ki je bila letos izdelana v sklopu aktivnosti za pripravo plana za naslednje srednjeročno obdobje, je rečeno: Dejavnost v zvezi z alkoholiki se je odvijala v malem obsegu — glede na ocenjen obseg alkoholikov in na sorazmerno ugodne pogoje razraščanja tega pojava.

Opazen premik pomeni sprejem akcijskega programa boja proti alkoholizmu v l. 1977 in dejstvo, da smo uspeli obdržati lasten klub zdravljenih alkoholikov. Večje uspehe ovirajo nekateri notranji dejavniki, predvsem prevelika tolerenca do alkoholikov. V večji meri pa tudi zunanji dejavniki, predvsem pomanjkljiva pomoč zdravstvene službe.

V obdobju 1979—1980 bo treba konsolidirati stanje na področju boja proti alkoholizmu in zdravljenja alkoholikov tako, da bo v obdobju 1980—1985 možno dosegati večje učinke. Najbolje bi bilo pripraviti in operacionalizirati poseben izpopolnjeni akcijski program boja proti alkoholizmu.

Ocena je dovolj kritična. Pokaže na pozitivne elemente, pa tudi na zaviralne dejavnike, ki jih bo treba odpraviti z večjo sistematičnostjo. In kako naprej?

Večja sistematičnost je vsebovana tudi v smernicah socialne politike in razvoja družbenega standarda v obdobju 1981—1985. Za področje alkoholizma je začrtano: še bolj izpopolniti sistem zdravljenja in rehabilitacije alkoholikov in vsako leto pridobiti najmanj 10 zdravljenih alkoholikov, ter s preventivnimi akcijami zožiti obseg konzumiranja alkohola v delovnem času in dosegati večje uspehe pri zmanjševanju popivanja vseh vrst.

Na nekatere dele sistematičnega delovanja bomo morali biti bolj pozorni. Predvsem na to, da se bodo vodstveni delavci spoznali s sodobnimi pogledi na alkoholizem z njegovimi ekonomskimi in družbenimi vidiki. Neposredne vodje dela (mojstre ipd.) bo treba usposobiti, da bodo znali zgodaj odkrivati alkoholike in to že v zgodnejših fazah odvisnosti od alkohola. V posameznih temeljnih organizacijah in v celotni delovni organizaciji bo treba ustvariti ugodno klimo in pozitiven odnos do dogovorjene politike glede alkoholizma. S tem bo lažje stekel postopek od odkrivanja alkoholikov, prek zdravljenja do ponovnega vključevanja v normalno delovno okolje.

Seveda pa pozitivna prizadevanja glede alkoholizma v delovni organizaciji ne morejo potekati ločeno od prizadevanja širše družbene skupnosti, posebno pa ne od dogajanja na občinski ravni. Za kranjsko občino so značilna prizadevanja centra za socialno delo in občinske konference SZDL.

V analizi razvojnih možnosti Centra za socialno delo za obdobje 1981—1985 najdemo ugotovitve, da za kranjsko občino alkoholizem predstavlja velik družbeni problem, ki ga še vedno nismo v stanju zajeziti. Zato bo bodoča dejavnost naravnana v dve smeri:

- V izdelavo sistema povezovanja in sodelovanja z zdravstveno službo, s socialnimi službami v OZD (I) ter organi varnosti in pravosodja, da bo možno vsklajeno sodelovanje v vseh fazah zdravljenja alkoholikov in sistematično obravnavanje alkoholikov in njihovih družinskih članov, in

- V analizo o razširjenosti alkoholizma v občini in o posledicah, ki se odražajo v družinah alkoholikov in na delovnem mestu, glede na to, da je alkoholizem najbolj pereč pojav v občini. Analiza naj bi dala približno število alkoholikov in vse negativne socialne in družbenoekonomske pojave, ki spremljajo alkoholizem.

Predsedstvo občinske konference pa je pred kratkim imenovalo koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in norkomaniji.

S sodelovanjem vseh zainteresiranih, predvsem pa tudi z zgledom, ki ga daje naš klub zdravljenih alkoholikov, si obetamo polno uresničitev ciljev, ki so postavljeni za prihodnje obdobje. P. P.

Bolj ali manj uspešno na Interbiro '79

(Nadaljevanje s 3. strani)

vodnega programa, tako imenovani Kodak — COM, to je računalniško napravo, ki omogoča, da lahko neposredno z magnetnega traku snemamo na mikrofilm brez vmesnega medija papirja. Kodak je ta sistem razvil na osnovi laserja.

Kot že rečeno, smo na zagrebškem sejmu Interbiro '79 predstavili tudi za hodnonemško firmo Pohlschroder. Tokrat so si obiskovalci lahko ogledali iz njenega obširnega programa trezorske tehnike poštno predate. Ta nekoliko skromnejša predstavitev je povsem razumljiva, saj je trezorska oprema izredno težka, pa naj bo to za

prevoz kot tudi za namestitvev na razstavnih prostorih.

Če ponovno ocenimo letošnji Iskrin nastop na sejmu Interbiro '79, ne bo odveč, če zapišemo, da bi morali v prihodnje pravočasneje poskrbeti za razstavne prostore, poskrbeti za to, da nam zaradi majhne in skromne stojnice, s tem mislimo seveda na stojnico, kjer smo predstavili naše računalnike, ne bo nerodno pred svetovno konkurenco, ki se je v Zagrebu v veliki večini resnično predstavila, v najlepši luči.

Pa še nekaj, verjetno bi morali imeti na Interbiroju '80 le eno Iskrino stojnico. Marsikateri Iskraši se je na Interbiroju '79 zaželel, da bi lahko Iskra predstavil na takšni stojnici, kot je bila na Elektroniki '79 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. L. D.

ISKRA COMMERCE, DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE vabi k sodelovanju delavce za opravljanje naslednjih del, za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom:

Strokovno pripravljane in obdelovanje osnov za graditev dohodkovnih odnosov, ter dogovarjanje o smernicah planiranja in spremljanje dohodkovnih odnosov med DO ISKRA COMMERCE in DO SOZD ISKRA

POGOJI:
— končana fakulteta II. stopnje družboslovne smeri
— 5 let ustreznih delovnih izkušenj

vođenje in svetovanje pri organizacijskih računalniških poslih za posebne namene

POGOJI:
— končana fakulteta II. ali I. stopnje družboslovne oz. tehnične smeri
— 5 let ustreznih delovnih izkušenj
— aktivno znanje enega tujih jezikov

Kandidati naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 8 dni po objavi pošljejo na naslov: ISKRA COMMERCE, KADROVSKA SLUŽBA Ljubljana, Topniška 58.

VSAKOLETNI PRAZNIK V TOZD FERITI

PRIZNANJE DELU, PRIZADEVANJEM IN DELOVNEMU TOVARIŠTVU

TOZD Feriti vsako leto praznuje v oktobru obletnico ustanovitve tovarne. Na ta dan, ki so ga letos proslavili 19. 10. so kot vsako leto podelili na slavnostni seji delavskega sveta najzaslužnejšim sodelavcem priznanja, pohvale, nagrade in jubilejne nagrade. Med slavnostno sejo so pregledali svoje uspehe v zadnjem letu in načrte za prihodnje obdobje. Pred svečano sejo so bili razgovori z zastopniki občin Mozirje in Ljubljana - Šiška, kjer so se dogovorili z občinskimi možmi o svojem nadaljnjem razvoju, zlasti na področjih, ki zanimajo občini in krajevne skupnosti. Slavnostno so izročili svojemu namenu tudi novo menzo, v kateri je proslava potekala.

Slavnostni seji Delavskega sveta TOZD Feriti so prisostvovali tudi zastopniki občine Mozirje, kjer imajo Feriti obrata v Solčavi in na Ljubnem: Anton Vrhovnik, predsednik IS SO Mozirje, Franc Gerdina, predsednik občinskega sveta sindikatov občine Mozirje. Iz občine Ljubljana Šiška: Karel Gornik, podpredsednik SO, podpredsednik IS Jože Mencinger, izvršni sekretar ZK Boris Zajc in Bogo Modic, podpredsednik občinskega sveta ZSS. Seji je prisostvoval tudi predsednik kolegijskega poslovnega organa Iskra-IEZE Gojmir Blenkuš in drugi.

Sejo je začel predsednik Delavskega sveta TOZD Feriti Marko Mrak, ki je vse pozdravil in predal besedo individualnemu izvršilnemu organu Dušanu Dolničarju. Ta je podal izčrpno poročilo o delu v zadnjem letu in nanizal vrsto načrtov. Zato njegova izvajanja objavljamo v celoti.

GOVOR DUŠANA DOLNIČARJA

SPOŠTOVANI TOVARIŠI!

27 let ni jubilejna številka, vendar je kljub temu prav, da rojstni dan tovarne - mesta, kjer člani kolektiva preživimo 1/3 časa in smo z njo vsaj v mislih povezani še dlje - na nek način le proslavimo.

Po sklepu DS ob 25. obletnici, prehaja slavnostna seja DS v vsakoletno tradicijo. Moramo si priznati, da ima tudi ta sklep svojo zadolžitve: zadolžuje nas, da vsakokrat pokažemo, kaj smo v enem letu storili za razvoj tovarne, koliko bolj živimo. Leto je kratko in prav potruditi se moramo, da imamo za vsak jubilej kaj pokazati.

K sreči je v tradicijo obletnice prišel tudi običaj, da proslavimo delovne jubileje naših članov in podeljemo priznanja za uspešno in prizadevano delo pri razvoju tovarne.

Letos proslavljamo enajst 10-letnih in en 20-letni jubilej ter podeljemo priznanja TOZD Feriti osmim članom kolektiva in štirim sodelavcem, ki niso člani ožjega kolektiva. Prepričan sem, da toliko časa, dokler bomo imeli jubilate in tako številno dobitnikov priznanj, ne bomo prišli v zadrego: kaj ob jubileju pokazati novega, boljšega? Oni so nam najmočnejši porok za to!

Ob sprejemu letošnjega gospodarskega plana in ob lanskem zaključnem računu smo na zborih delavcev označili letošnje leto kot leto, v katerem bomo posebno pozornost posvečali standardu, po tem, ko smo v preteklem obdobju morali več skrbti osveščati proizvodnji in opremi. Lahko ugotavljamo, da nam to v veliki meri uspeva.

Ta lepa in funkcionalna restavracija, ki je uspelo adaptirana iz tovarniškega podzemlja in jo danes formalno predajamo svojemu namenu, je prav gotovo najvidnejši dokaz za to. Težka so sicer finančna bre-

mena, ki jih tovarna ne vplaga neposredno v proizvodnjo, ki takoj ne povečujejo prihodka; toda tudi delavci v neposredni proizvodnji si moramo ustvariti nivo standarda, ki je primeren naši družbi. Ta restavracija pa je obenem dokaz, kako si lahko ustvarjamo boljše pogoje dela z združitvijo sredstev. Koristijo jo in tudi sredstva zanjo združujejo poleg TOZD Feriti še: TOZD Orodjarna, del TOZD Keramika, Delovna skupnost skupnih služb in za nekaj časa Mikroelektronika. Prepričani smo, da bo tudi ISKRA Invest servis, ki jo bo odslej vodil in torej imel v rokah naš prehrambni standard, opravičil zaupanje.

K višjemu standardu delavcev prispeva letos še kaj: urejeni so garderobni prostori, sodelavke montaže v Stegnah so prišle iz majhnih „lukenj“ v ustrežnejše prostore, na Ljubnem smo z dodatno opremo prostorov uspeli uvesti pretežno enoizmensko delo. Na Ljubnem in v Solčavi smo uvedli premakljiv delovni čas. Ne nazadnje je k letošnji skrbi za standard pripisati tudi posojila za stanovanjske kredite, ki smo jih s spretnim obračunom priskrbeli, na območju Mozirja 81 milj. S din 10 delavcem in na območju Ljubljane 163 milj. S din 15 delavcem ter zagotovili nakup enega stanovanja za delavca, ki nima možnosti nakupa ali gradnje. Vemo, da nismo napravili še vsega: ostaja nam še skrb za zdravo rekreacijo in organizirane počitnice pa tudi prevozi na delo in z dela še niso zadovoljivo rešeni ne na Mozirskem področju ne na Steganskem kompleksu, kar utruja in nervira delavce še predno začno koristno delati. Prav tako še ni zaživela v celoti zdravstvena nega delavcev, čeprav smo v Feritih naš delež že dali s tem, da smo investirali in omogočili organiziranje Obratne ambulante. Očitno to še ni dovolj in bomo morali najti rešitve, ki bodo pripeljale do zadovoljivih rezultatov zdravstvenega varstva tako v Stegnah kot na Ljubnem in Solčavi.

Smo del gospodarstva, ki ustvarja novo vrednost. Zato tudi ob današnji, čeprav slovesni priliki ne smemo mimo tega, da preglejamo kako delamo, kako se pripravljamo na bodočnost in kakšni so rezultati našega dela. O standardu prav gotovo ne bomo mogli dolgo govoriti, brez da bi dosegli rezultate, ki nam ga bomo omogočili. Če kje, je to v proizvodnem delu gospodarstva kruta resnica, ki se jo ne da obiti. Nobena „objektivnost“ razlogov za slabe rezultate nam nič ne pomaga. Če nismo proizvedli, nimamo kaj prodati in nimamo kje vzeti. To smo letos, zahvaljujoč našemu ažurnemu sistemu nagradjevanja, že tudi čutili. Gotovo še nismo pozabili naših klavnih obrazov pred meseci, ko so nam TOZD-ove „informacije“ nekajkrat objavile, da stimulacije ni, enkrat pa celo, da je negativna - čeprav je bila planirana v povprečju 10 procentov. Najbrž je tudi to pripomoglo, da smo se zbrali in napejamo vse sile, da bi sicer dokaj ambiciozen letošnji proizvodni plan, kljub neuglednemu začetku, le dosegli.

Naj navedem še nekaj bistvenih značilnosti našega sedanjega poslovanja: „Raven, zastavljena s Srednjeročnim planom je letos že presežen po večini kriterijev: od proizvodnje, dohodka in kljub vsemu celo skladov. Pri tem pa ostaja leto

1980 še pred nami, kot presežek. Najkritičnejša postavka zadnjih dveh let t.j. izvoz, se bo letos več kot podvojil in dosegel 850.000 samo konvertibilnih dolarjev. S tem bomo tudi tej postavki SR plana sprejemljivo približali, v kar lani še nismo čisto verjeli. Uvoz pa smo pri tem od lani celo malenkost znižali na 680.000 dolarjev, tako letošnji izvoz presega uvoz za 30 %, s čimer je naša dolgoletna želja končno realizirana.

Od začetka leta števila zaposlenih skoraj nismo spremenili in delamo s 3 % manj zaposlenih, kot smo planirali, pri tem pa ustvarjamo 30 % večjo proizvodnjo.

To nam omogoča že uvedena, v veliki meri doma zamišljena in izdelana mehani-

Dušan Dolničar govori na slavnostni seji DS.

Magistra Marjeta Limpl je prejela priznanje za svoje 20-letno delo v Iskri.

zacija in avtomatizacija posameznih faz. Dokaj neopazno, čeprav kar v delu nekdanjega vhoda v objekt smo pridobili oddelek z avtomati, ki zamenjujejo mnogo rok. Ko bodo utečene, se bo del teh naprav začel seliti v poslovni enoti Mozirje.

Skupaj z IJS smo letos uspešno izpeljali zahtevno 3-letno razvojno nalogo novih kvalitativnih materialov, ki jo je sofinancirala JNA in nam bo omogočila še večji prodor na tržišče profesionalne elektronike.

Delež profesionalne elektronike se že letos povečuje iz lanskih 30 na 38 % in se, čeprav z malim odstotkom, pojavlja že v izvozu.

V teku je zahtevna inovacijska naloga, katere plod bo v naslednjem letu postavitev računalniško krmiljene merilne naprave za zasledovanje kvalitete zahtevanih feritnih izdelkov.

V računalniško obdelavo operativnega procesa je vloženo že toliko dela in naporov, da mora v naslednjem letu steči, četudi je pričakovati, da bodo kapacitete obstoječega centralnega ISKRINEGA računalnika še ovirale izvedbo.

Doma zamišljena in izvedena avtomatizacija, predvsem na montaži in na sortiranju, mora še vnaprej zavzeti prvo mesto v naših tehnoloških prizadevanjih.

V orisu poslovanja nisem prikazoval le rezultatov, ampak tudi zadolžitve. Lanske, dane ob tej priliki, so se uresničile. Uspehi moramo tudi v realizaciji napovedi za naslednje leto. To pa niso le tu omenjene, ampak še vrsto drugih, ki so dogovorjene in bodo zapisane v planu za naslednje leto.

Uspehi bomo, ker je velika večina članov našega kolektiva, ki želijo delati in ustvarjati in hočejo plodove svojega dela tudi usmerjati in o njih odločati. Med njimi pa je sedaj že mnogo takih, ki razpolagajo z znanjem, ki omogoča predvsem kvalitetno rast TOZD-a na vseh področjih delovanja, ne le v hitrejših gibih delavcev v proizvodnji.

Če vemo, da je med vsemi naštetimi še nekaj tako zaslužnih kot današnji slavljenci in dobitniki priznanj, nam uspeh ne more izostati.

NAGRADE JUBILANTOM DELA V ISKRI

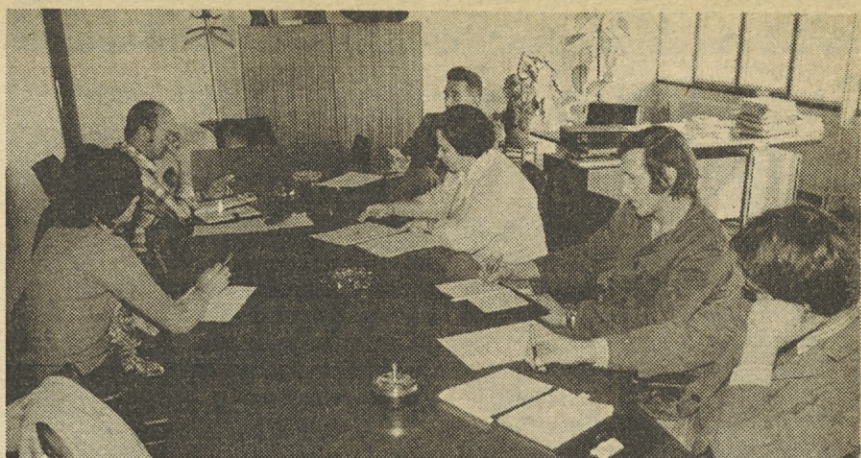
Med slovesno sejo Delavskega sveta TOZD Feriti so podelili nagrade jublantom, ki delajo v Iskri že 10 in 20 let. Nagradjeni so bili:

20 let: magistra ing. Marjeta Limplova
10 let: Dragič Borič, Vida Bučar, Ivanka Copot, Fadila Kovačević, Franc Kopuh, Niko Lubinič, Dobruša Mehle, Marija Mikša, Zdravka Sladič, Ranka Škorič, Boža Ujčić.

PRIZNANJA ZA VESTNO IN USPEŠNO DELO

Najbrž je TOZD Feriti ena redkih tovarn v Iskri, ki vsako leto podeli uspešnim sodelavcem priznanja za družbenopolitično aktivnost, dobro in vestno delo v proizvodnji, za posebne uspehe v poslovanju TOZD.

Letos so taka priznanja dobili: Darinka Bastel, Zdenka Šimunič, Milena Bučar, Martina Bačun, Ivan Travn-

V petek, 19. oktobra se je sestel v Stegnah širši družbenopolitični aktiv DO IEZE. S poslovnimi organi so se dogovorili o načrtih na področju samoupravljanja, družbenopolitičnega dela in poglobljanju samoupravnih odnosov v prihodnjem letu v DO IEZE.

Tako, kot v TOZD FERITI so proslavljali jubilate dela tudi v TOZD Keramiki kondenzatorji v Žužemberku. Zapiso o tem smo žal morali odložit do prihodnjic. Na sliki: jubilanti 10 -letnega dela.

kar, Marjeta mgr. Limpl, dipl. inž. Janez Jaklič in Stojan Smiljkovič.

PRIZNANJA ZUNANJIM SODELAVCEM

Delavski svet TOZD Feriti je podelil, kakor vsako leto tudi letos, priznanja štirim sodelavcem izven tovarne. Vsekakor spodbudna gesta, ki jo je okarakteriziral Julij Novljan, ki se je v imenu vseh štirih zahvalil za priznanje: „Zelo sem bil presenečen, ko ste

se spomnili name, ki delam za vas daleč v Švici. Priznanje mi mnogo pomeni in obljubim vam, da bom skušal narediti še več. Sicer pa je za vas lepo delati. Mnogo izvažate in vaša prizadevanja se kažejo v solidnih dobavah in ne v poplavi puhlih besed, kakor marsikje“. Delavski svet je priznanja takole utemeljil: Za uspešno in prizadevano delo se podeli priznanje sledečim sodelavcem:

Juliju NOVLJANU, Iskra Commerce

Z izrednim osebnim angažiranjem in strokovnimi prijemi, je kljub težavam izvirajočim iz naše tovarne, na zahtevnem švicarskem tržišču uspel vpeljati vrsto proizvodov in s tem prispeval k ugodnim izvoznim rezultatom Temeljne organizacije Feriti.

Pavletu DEBELJAKU, TOZD Orodjarna

ki je z izostrenim občutkom odgovornosti reagiral na potrebe TOZD Feriti in s hitrimi akcijami in strokovnimi rešitvami pri vzdrževanju in izdelavi orodij prispeval, da v proizvodnji Feritov ni prišlo do zastojev, ki bi onemogočili doseženo rast tovarne.

Hinku ČOPU, predsedniku Skupščine občine Mozirje

ki je od prve ideje o organiziranju poslovne enote Ljubno, že kot načelnik oddelka za gospodarstvo občine Mozirje, z učinkovitim delovanjem odločilno prispeval k njeni realizaciji. Ves ta čas je aktivno deloval pri razvoju obeh iskrinih poslovnih enot v moziški občini, ki sta omogočili zaposlitev številnim ženam tega področja, obenem pa tudi pospešeno rast celotne Temeljne organizacije Feriti.

F. Kotar

Med slavnostno sejo delavskega sveta TOZD Feriti.

Jubilanti 10-letnega dela v TOZD Feriti.

TOZD Feriti: ob slavnosti so odprli novo tovarniško menzo.

Osma stalna komisija SEV na Bledu

Od 16. do 21. oktobra je na Bledu potekalo 51. zasedanje osme stalne komisije SEV za področje merjenja, regulacije in avtomatizacije tehnoloških priprav.

Zasedanje je bilo sklicano z namenom, da se v okviru tedenskih dogovorov delegacij komisije pripravi in uskladi program dela, tako s strani znanstveno-tehničnega, kot ekonomskega pristopa za obdobje naslednjih petih let.

Organizacijo letošnjega drugega srečanja je prevzelo jugoslovansko poslovno združenje za avtomatizacijo UNIMATIK, oz. Iskra-Avtomatika, kot njegova edina članica iz SOZD Iskra. Osma stalna komisija SEV namreč zaseda dvakrat letno, vedno v drugi državi, člani SEV, ali Jugoslaviji.

Po podpisu protokola je z zaključnim govorom končal 51. zasedanje osme stalne komisije SEV predsednik Klaus Kleinteich.

S svojim delovanjem naj bi komisija predvsem:

- zagotovila sredstva za delo sekcije osme stalne komisije SEV za strojegradnjo in drugim komisijam SEV (npr. komisiji za elektroenergetiko, nafto in plin itd.)
- da bi tej nalogi zadostila, stalno spremlja tehnološki razvoj na svojem področju, kot v svetu nasploh
- zavzema se za čim bolj optimalno zadostitev potrebam kompletnih

Uspešno delo in prijetno bivanje na Bledu je udeležencem zaželel Leopold Pernuš, predsednik skupščine občine Radovljica.

panog (infikacijo performov izdelave standardov SEV)

Aw ta namen pripravljata tudi mednarodne sporazume, katerih podpisnice so planice SEV in Jugoslavije.

Tako so bili dosedaj med članicami sklenjeni sporazumi o specifikaciji proizvodnje na področju univerzalnih sredstev za regulacijo tehnoloških procesov, sredstev birotehnike in naprav za merjenje pozicij na numerično krmilnih obdelovalnih strojih. V pripravi pa je sporazum o specifikaciji kompleksnih sistemov za konkretizacijo tehnoloških procesov v 12. priori-

Pavle Zupan, predsednik jugoslovanske delegacije ob podpisu pogodbe.

V imenu jugoslovanske delegacije je prisotne pozdravil Slobodan Kokir, generalni sekretar jugoslovanskega poslovnega združenja za avtomatizacijo UNIMATIK.

tetnih panogah ter dva sporazuma o specifikaciji proizvodnih sredstev za zaščito okolja.

Jugoslavija je podpisala samoupravni sporazum za napravo za merjenje pozicij na numerično krmilnih obdelovalnih strojih. Namerava pa pristopiti tudi k ostalim, prej navedenim.

Po torkovem plenarnem zasedanju (v predsedstvu sta bila Klaus Kleinteich, predsednik osme stalne komisije SEV in Eugeniusz, Piechota, predstavnik sekretariata SEV) so člani komisije delali v treh skupinah in sicer:

- področje prve so bili avtomatski sistemi za opravljanje tehnoloških procesov
- druge – zaščita okolja in standardizacija
- tretja pa je reševala splošna vprašanja v okviru delovnih smernic.

Člani delegacij osme stalne konference SEV med delom.

Skupno 55 sodelujočih je zaključilo z delom v nedeljo, ko so predsedniki delegacij iz SZ, Madžarske, DDR, ČSSR, Poljske, Bolgarije, Romunije in Jugoslavije podpisali protokol 51. zasedanja osme komisije SEV.

Pavle Zupan, predsednik jugoslovanske delegacije je ob zaključku takole ocenil delo komisije:

„Zasedanje, ki je tokrat drugič v Jugoslaviji je v celoti uspelo. V okviru usmeritve dela komisije za naslednje petletno obdobje, je jugoslovanska delegacija (v njen sta bila poleg Pavla Zupana še Ružica Djukić, sekretar in Slobodan Kokir, generalni sekretar jugoslovanskega poslovnega združenja za avtomatizacijo Unimatik) predlagani dve temi, ki naj bi jih v bodoče obravnavali:

- ukvarjanje s sistemom za prosto programiranje

SEM IN TJA PO NAŠI TRANSPORTNI SLUŽBI

V okviru Obrata storitev v Iskri-Invest servisu deluje tudi transportna služba. Njena „komandna miza“ je v prvi kleti stolpnice na Trgu revolucije, vodja njene službe je Milorad Spasojević, dobrodušen možakar, ki se mu posreči lepo združevati posebnosti človeškega in tehničnega elementa v prometu, naročnike za prevoze, voznike in vozila.

Ustreči je treba sprotnim potrebam sestavljene organizacije združenega dela v Iskri, bolj natanko povedano: ob določeni uri dati na razpolago avto, šoferja in poskrbeti, da pride potnik ali blago v določenem času na določeno mesto.

Pri taki dejavnosti se vedno mudi, vedno gre za dirko s časom. Zgodi se, da je treba potnika pripeljati iz Ljubljane na letališče v Zagreb, imaš na razpolago samo 90 minut, kajti čez eno uro in pol letalo že odleti. Verjetno prihaja tu še bolj kot kje drugje do izraza geslo: Znajdi se!

Koliko vozil imate in kakšna?

Vseh vozil imamo 26, od tega osebni vozil za najemanje 10, 4 kombije, 3 wartburge (oboju služijo za prevoz hrane, pošte in za potrebe vzdrževalne službe), dalje dve „katrki“ za tehnično vzdrževanje in 7 fičkov za pošto službo.

Domnevam, da s temi vozili lahko ustrezete samo potrebam Iskrinih obratov v Ljubljani in okolici?

Razumljivo. Včasih pride tudi kakšno naročilo iz naše tovarne v Škofji Loki, iz Kranja in podobno, večinoma pa opravljamo prevoze za ljubljanske obrate.

Nekateri pravijo, da ste dragi!

Res, ampak res je tudi, da govore tako samo nekateri, to je tisti, ki ne poznajo stroškov. Najbrž ne vedo, da moramo plačati na mesec 65 „jurjev“ samo za najemnino vsakega boksa v garaži.

In kako je vas prizadela uredba o parnih in neparnih dneh vožnje?

Prinesla nam je velike težave, vsak mesec smo imeli zaradi tega 70 izgubljenih dni, ko naša vozila niso smela

na cesto in smo morali zato najemati avtomobile rent-a-car, kar je bistveno povečalo stroške poslovanja.

Kakšne osebne avtomobile imate za osebne prevoze?

Samo fiat 132, naša delovna organizacija Iskra Invest servis nima možnosti, da bi sama ustvarjala devize in si zato ne more privoščiti mercedesov, audijev ipd.

Koliko pa morajo prevoziti mesečno?

Po planu bi morali prevoziti letno 60.000 km, vendar ne vemo, kako bomo v letošnjem letu realizirali plan zaradi zakonskih omejitev. Nekaj vozil je napravilo že pre 200.000 km in jih bomo sedaj zamenjali.

Ali število osebnih vozil zadošča potrebam?

Največkrat ne, sposojati si jih moramo od podjetja SAP VIATOR, rent-a-car, kar velja zlasti za posebne priložnosti, kot so npr. sejmi, saj smo morali najeti za sejem elektronike prve dni oktobra 14 vozil!

Kako pa rešujete probleme s popravili in rezervnimi deli?

Ja, prav tu imamo največje težave. Servis Slovenija avto na Tržaški je drag, uro računajo po 150 din. Pogostokrat se dogaja, da nimajo potrebnih rezervnih delov, radi zamujajo. Zato smo sklenili rajši posebno pogodbo z zunanjim sodelavcem, ki je prevzel popravila vseh naših vozil. Uro popravila nam računa le po 45 din in naredi takoj. Če je mogoče, zapeljemo avto dol, ali pa pride tudi on ponj v Ljubljano. Zanimivo je še, da sedaj nikoli ne zmanjka bencina v rezervoarju, prej smo pa našli vedno prazen fank, ko smo hoteli odpeljati vozilo in so šoferji morali nositi s seboj v posodi nekaj litrov bencina, da so lahko dosegli bencinsko črpalko.

Nasploh pa je največji problem pri vzdrževanju vozil pomanjkanje rezervnih delov.

INDUSTRIJA IZDELKOV ZA ŠIROKO POTROŠNJO

Kako teče prodaja naših izdelkov

O devetmesečnih rezultatih prodaje izdelkov DO Široka potrošnja smo se pogovorili z direktorjem TOZD Prodaja Francem Anzičem.

Kako je potekala prodaja v prvih devetih mesecih?

V tem času smo prōdali na domačem trgu za 1.555.000 din blaga, kar predstavlja 63 % plana prodaje, se pravi 12 % manj od predvidene, vendar pa vseeno za 31 % več od prodaje v istem obdobju lanskega leta. Zaloge gotovih izdelkov in rezervnih delov pa so letos za 16 % večje od lanskih in predstavljajo 38 dnevno povprečno vezavo prodaje.

Največji izpad prodaje sta imeli TOZD TV-Pržan ter TOZD Montaža v Sp. Idriji in to v glavnem zaradi izpada proizvodnje.

Kako je potekal v tem obdobju izvoz?

V tričetrtletju je DO izvozila za 12,5 milijonov dolarjev blaga, kar pomeni 67 % letnega plana. S tem smo tudi dosegli za 66 % večji izvoz, kot v istem obdobju lanskega leta.

Kakšne rezultate lahko pričakujete na zaključku letošnjega leta?

Branžna prodaja je s proizvodnimi TOZD izdelala načrt proizvodnje in prodaje za zadnje četrtletje. Po ocenah naj bi na domačem trgu prodali v letošnjem letu za 2.234.000 din blaga in tako dosegli 90,5 % letnega plana prodaje.

V posameznih TOZD pa naj bi bilo

Kaj malega bi pa lahko tudi sami popravili, kaj ne?

Prej, ko smo bili še na Kotnikovi, smo res marsikaj lahko sami uredili. Vozove smo sami oprali, manjša popravila sami opravili, sedaj pa v temnih garažah pod zemljo šoferji ne vidijo dobro. Tudi za pranje ni več možnosti, za vsako pranje je treba plačati po 45 din in včasih je treba avto tudi po trikrat na dan oprati. V prihodnjem obdobju želimo pridobiti ustrezen prostor za prično delavnico, da bi vozniki sami lahko odpravili manjše napake, kar bi na eni strani pocenilo vzdrževanje, po drugi strani pa bi vsak voznik preventivno vzdrževal vozilo. Enako velja tudi za pranje vozil.

Imate kaj veliko karambolov?

Že več let nobenega, da potrkam po mizi. Šoferji so vestni in dobro obvladajo svoje delo.

Kaj pa kolektivni prevozi?

S podjetjem Alpetour imamo pogodbo za prevažanje delavcev s postaje v Stegne in z dela. Deset avtobusov.

Pa so bile menda tudi pripombe, češ da včasih pripeljejo prepozno ali pa sploh ne!

Res je pri prevozu delavcev precej težav, da ne rečem, da pogodben partner ne izvaja v celoti pogodbenih določil, včasih zaradi objektivnih včasih pa tudi zaradi subjektivnih vzrokov. Kljub dnevnim urgencam se stvari še vedno niso spremenile, oz. uredile tako, da je prav zaskrbljujoče, kaj bo v zimskem obdobju, ko se pogoji vožnje bistveno spremenijo.

Poseben problem predstavljajo tudi prevozi v parnih in neparnih dneh, ko so delavci na kompleksu prisiljeni zaradi slabih prevozov posluževati se prav teh avtobusnih zmogljivosti. Prihaja od tega, da so ti občasni potniki bolj agresivni kot redni ter slednji zaradi prvih ostanejo brez prevoza. Ni torej pravega odnosa do sočloveka – sodelavca. Vse take in podobne težave pa dajejo oceno kvalitnih in nekvalitetnih prevozov.

Sliši se, da boste kmalu dobili celo svoje letalo in o tem krožijo zelo različni komentariji. Eni imajo pomisleke, češ kaj pa bo Iskri posebno letalo, saj včasih še za nujne investicije in gradnje in gradnje novih obratov ni denarja. Razsodnejši in bolj poučeni pa ta nakup odobravajo, saj bo na ta način odgovornim delavcem v Iskri omogočeno, da pridejo v najkrajšem možnem času, ob določeni uri v določeno mesto, redne letalske linije so pa večkrat že vnaprej zasedene.

Za to investicijo je potrebno jasno vedeti, da ni to investicija Iskra Invest servisa, temveč nalozba celotne Iskre, kar je tudi porok za njihovo optimalno izkoriščenost.

Miha Skok

V petek, 28. septembra je odšla v pokoj Marija Cvitkovič, sodelavka v TOZD SVN, ki je bila v Iskri zaposlena 18 let. V TOZD SVN je od 1. 1975 delala na traku za montažo podsestavov. Sodelavci so ji z darilom in šopkom zaželeli vse najboljše v zasluženem pokoju.

Plodno sodelovanje s fakulteto za strojništvo

Podobno kot številni znani svetovni proizvajalci baterij, se je tudi Iskrin Zmaj odločil za proizvodnjo alkalnih mangan-dioksidnih primarnih baterij. Te baterije so se na tržišču prvič pojavile leta 1960 in zamenjujejo baterije vrste Leclanche takrat, ko je potrebna večja moč ali pa če jih uporabljamo pri nižjih temperaturah. Njihova prednost je tudi v tem, da so izredno varčne v primerjavi z Leclanchejevimi, zlasti zaradi omejenih zalog cinka.

V Zmaju so si že pred leti zastavili nalogo, da izdelajo zahtevno kemijsko tehnologijo za proizvodnjo alkalnih mangan-dioksidnih baterij. Nalogo so zaupali posebni skupini strokovnjakov pod vodstvom Jožeta Lavrina. Skupina se je po temeljitem preudarku odločila za navezavo tesnejših stikov s strojno fakulteto v Ljubljani, ki jim je z razumevanjem pa tudi velikim veseljem priskočila na pomoč.

Nosilec naloge za izdelavo tehnologije za proizvodnjo alkalnih baterij je na strojni fakulteti ugledni profesor dr. Janez Peklenik. Tisti študentje, ki ga poznajo, dobro vedo, da se prav profesor Peklenik zavzema za načelo, da fakulteta ne bi smela biti zgolj ustanova, ki le uči, pač pa mora tudi reševati konkretne primere v praksi, s tem pa študentom dosti bolj približa razmere oziroma potrebe.

Na fakulteti so v laboratoriju za tehnično kibernetiko, obdelovalne sisteme in računalniško tehnologijo doslej že zasnovali visoko avtomatiziran sistem za proizvodnjo alkalnih baterij. Sistem je moč krmiliti s pomočjo mikroprocesorja in ima velike zmogljivosti.

Pri konstrukciji sistema in njegovih modulov so upoštevali faktor zanesljivosti 0,99, kar vsekakor postavlja sistem na najvišjo raven.

Za sodelovanje s Fakulteto za strojništvo so se v Zmaju odločili iz več vzrokov. Morda sta pomembnejša dva. Veliko večino opreme želijo namreč izdelati doma, z lastnim konstrukcijskim znanjem in lastnimi zmogljivostmi ter tako doseči neodvisnost od tujine, drugi vzrok pa je v tem, da so v takšno, notranjo usmeritev dobesedno prisiljeni — tehnologije in opreme za proizvodnjo alkalnih baterij v svetu

skorajda ni mogoče kupiti, kajti vsi proizvajalci baterij skrbno skrivajo tehnične in tehnološke novosti.

In v čem so značilnosti alkalne baterije?

- nazivno napetost 1,5 V
- dvakrat večjo vsebnost energije v primerjavi z baterijami Leclanche (97 Wh/kg glede na 45 Wh/kg)

- pri večjih obremenitvah je čas, ko napetost alkalnih baterij pade pod dovoljeno mejo (0,9 V) trikrat daljši kot pri baterijah tipa Leclanche

- možnost uporabe v temperaturnem obsegu od -20°C do +40°C

- posebna konstrukcija omogoča hermetično izvedbo in preprečuje iztok elektrolita

- pri sobni temperaturi čas skladiščenja presega 2 leti

- krivulja napetosti pod obremenitvami poteka v odvisnosti od časa, višje in enakomernejše kakor pri baterijah Leclanche

- baterije imajo skoraj enako moč ne glede na obremenitve s prekinitvami ali pa kontinuirano. Zato baterija pri močnih obremenitvah skoraj ne potrebuje „počitkov“ kot baterije tipa Leclanche

- alkalne baterije imajo zelo majhno notranjo upornost (pod 0,3 ohm) ter so sposobne oddajati večje tokove ter večje in konstantne moči.

Alkalne mangan-dioksidne baterije priporočajo zlasti kot izvor energije v aparatih, kot so filmske kamere, magnetofoni, elektronske bliskovne naprave, stenske ure, zahtevnejši modeli z motorčki itd. Še ena posebnost je značilna za te baterije in si jo gotovo velja zapomniti — iztrošenih alkalnih baterij ne smemo vreči v ogenj.

Dr

O društvu likovnikov SOZD Iskra

Uresničiti temeljno človekovo ustvarjalno načelo „ČLOVEK, DELO, KULTURA“ je bil problem, s katerim sta se ukvarjala že naša, skoraj legendarna predhodnika ZIHERL in VLAHOVIČ in je ostalo temeljno vodilo kulturnega iskanja vsake samoupravne organizacije, predvsem pa delovne

moj začetek. Iščem nove načine izražanja, predvsem me privlači simbolizem in futurizem.

Zakaj si postal član društva?

Društvo mi je omogočilo redno predstavitev del na razstavah. S tem pa mi je dajalo tudi ustrežno pobudo za ustvarjanje. Društvo nudi tudi

B. Šaver: Zapuščeni, risba s tušem.

organizacije, kjer naj bi združevanje teh elementov tudi potekalo.

V sestavljeni organizaciji Iskra so to načelo uresničili na samosvoji, a preprosti način. Ustanovljeno je bilo Društvo likovnikov Iskre, ki zdaj obstaja že tretje leto in v svojem krogu združuje starejše in mlajše ustvarjalce organizirali pa so tudi Literarno skupino, ki ima že nekaj tradicije. Vrh njenega doseganja prizadevanja je natis zbornika „globoko v nas...“ ki je izšel leta 1978, izdali pa so ga literati v sodelovanju s slikarji in fotoamaterji.

Letos pa je pod pokroviteljstvom tega društva izšla II. izdaja zbornika z naslovom „Naša izpoved“. Vsa tovrstna prizadevanja v SOZD Iskra so rodila uspehe. V okrilju obeh društev delujejo ustvarjalci, ki niso cenjeni samo v ozkem krogu znotraj organizacije, temveč so si utrlji pot tudi zunaj nje.

V tem članku bi rada spregovorila nekaj besed predvsem o Društvu likovnikov. Društvo je postalo priznano po razstavah, ki jih je organiziralo po Sloveniji in tudi izven naše republike. Člani društva so predvsem likovniki, ki se z ustvarjanjem ukvarjajo po opravljeni delovni obveznosti in najpomembnejša je volja, ki jo podpira in vzpodbuja prav društvo s tem, da je pripravljeno sprejeti in ceniti vsako kvalitetno delo ustvarjalcev. Predvsem je ta vzpodbuda pomembna za mlade likovnike, ki so z ustvarjanjem pričeli, saj bi sicer zlahka ostali osamljeni in neznani, kljub svojemu talentu.

Moj namen je ustaviti se prav ob teh likovnikih, ki dajejo s svojo mladostjo in svojskim načinom ustvarjanja društvu poseben pečat. Naj naštejemo ssamo nekatere: Jože Zajec, Bernard Šraj, Milenko Kljajič, Izidor Jalovec, Bojan Šaver in drugi. Med tehnikami risanja naletimo na mnoge zvrsti, od tuša na papirju, oglja do grafik, litografij, olja na platnu, akvarelov in celo svinčnika.

Motivi so različni, specifični pri vsakem posamezniku. Izraznost njihovih del je marsikje še nedodelana, pa vendar je moč najti tisto, kar bo v prihodnosti prevladalo in bo postalo uresničen cilj njihove umetniške poti.

Večina del je polna neke nedoločljive volje po življenju. Kljub temu, da so to amaterska prizadevanja, je njihova večplastnost osvobajanja energij tako močna, da si njihova dela zaslužijo pozornost širše javnosti. Da pa je ta dostop mogoče, poskrbe organizatorji društva, ki ustvarjajo možnosti za kvalitetne predstavitve njihovih del na razstavah po naši domovini.

Obiskala sem enega izmed likovnikov, ki zdaj že dlje deluje v društvu. Zaposlen je v TOZD Stikala v Iskri in je letos dopolnil 24 let. Njegovo ime je BOJAN ŠAVER. Povprašala sem ga:

Koliko časa že rišeš in kakšno tehniko uporabljaš?

Rišem že več let, bolj redno pa sem začel ustvarjati pod okriljem našega likovnega društva. Rišem predvsem olje na platnu, večkrat pa se lotim tudi risbe s tušem in ogljem. Motivi, ki jih rišem so raznoliki. Doslej sem se najrajši loteval pokrajinskih podob. Toda vse doslej ustvarjeno delo je le

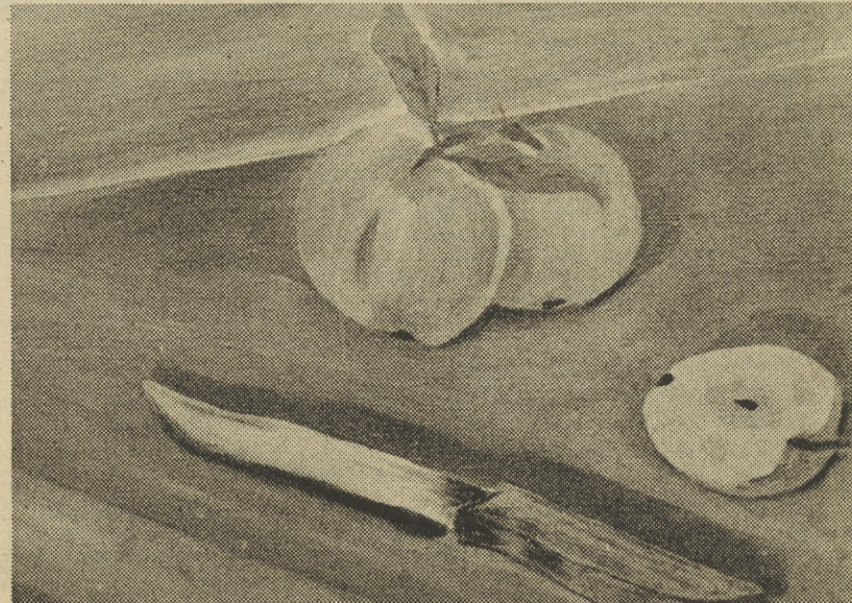

B. Šaver: Oleander, olje na platno.

delno finančno pomoč, ki nam, likovnikom še kako pride prav!

Bojan ustvarja, kot tudi večina ostalih, v „ukradenem času“. Pri risanju ga vodi veselje do tega dela in pa volja. Prav volja do ustvarjanja, želja pokazati vedno nekaj novega, boljšega, pa je gotovo osnovno vodilo vseh amaterskih likovnikov. Brez tega bi namreč umetnosti sploh ne bilo.

R. L.

B. Šaver: Tihožitje, olje na platnu.

ZAHVALE

Ob težki in boleči izgubi našega dragega moža in očeta

MARJANA ŠTRUKLJA

se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji Iskra, OZZS, DSSS Iskra — elektromehanika, TOZD Tovarne merilnih naprav, sodelavcem RTC in TTP ter kolegom iz Iskre Otoče za darovane vence in cvetje, za izraze sožalja in za vso izkazano pozornost

Zena Mimica in sin Marjan z družino.

Ob prerani in boleči izgubi mojega očeta

JANEZA OBLAKA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD STIKALA montaže stikalnih naprav za izraze sožalja, podarjeni venec in denarno pomoč. Hvala vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti

Zalujoči sin Janez.

Ob boleči izgubi mojega dragega očeta

JOŽETA DEBELJAKA

se zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam TOZD ATC za izraženo sožalje in denarno pomoč

hčerke: Betka Vertnik Marija Koželj, Anica Pavec z družino

Ob nenadni izgubi žene

JUSTINE CENCELJ

se iskreno zahvaljujem delavkam in delavcem TOZD PMD za izraze sožalja, podarjeno cvetje in denarno pomoč

mož Ivan.

IZ KOMUNISTA Z DNE 12. OKTOBRA POVZEMAMO NASLEDNJI PRISPEVEK DANIČE DOLENC:

PREMALO POBUD ZKO

Za to, da niso načrtovanja kulturnih potreb v ISKRI TOZD Elektromehanika Kranj še vključili v svoje samoupravne akte, je več bistvenih vzrokov.

Morda je temu še najbolj kriva razkropljenost tozdro od Radovljice do Ljubljane, nič manj pa tudi dejstvo, da zveza kulturnih organizacij v občini in regiji premalo sodeluje z delovnimi organizacijami. Tako so komisije za kulturo, ki še vedno delujejo le v okviru sindikalne organizacije delovne organizacije, prepuščene same sebi in ne dobivajo „napotkov“, kakšne vrste kulturo bi razvijali. Zato se drže še vedno ustaljene prakse abnormajev v gledališčih in razvijanja sekcij NOB, za katere je pač med delavci največ zanimanja.

Vendar so kranjski iskrčani pri kulturnem delu kljub vsemu zelo prizadevni. Imajo literarno, likovno, recitatorsko, pevsko, fotokino in folklorno sekcijo, vse pa so zelo delavne.

Vsaka ima svoj program, ki ga na ravni komisije pri sindikalni organizaciji pregledajo in uskladijo. To usklajanje je za zdaj mogoče le na ravni delovne organizacije, o kakšnem dogovarjanju v okviru občine ali celo regije — enakih sekcij kot v Iskri Elektromehaniki je dosti po Gorenjskem — pa še ni slišati.

Premalo je pobud od ZKO. Namesto, da bi usmerjali, sodelovali, svetovali, povezovali delo enakih sekcij po Gorenjskem, le vprašujejo, kaj je bilo v tistem letu v delovni organizaciji na področju kulture storjenega. Morda primaknejo še seminar o kulturi v tozdrh, vendar je vse to premalo.

V Iskri Elektromehaniki, pravijo sindikalni delavci, denar ni problem. Za kulturo ga vedno dobe, kolikor potrebujejo iz sklada skupne porabe, seveda — glede na program, ki so ga sprejeli, vendar nekako ne znajo najti oblik kulturnega dela, ki bi pritegnile širše množice. Na tem področju, pravijo, so premalo naredili. In tudi znotraj tovarne Iskra premalo usklajeno delajo na kulturnem področju, zato o kakšnem širšem načrtovanju za zdaj še ne morejo govoriti. Sicer pa bi tudi znotraj delovnih organizacij lahko načrtovali le, če bi vedeli, kaj bomo v kulturi delali na področju občine in regije.

Uspelo srečanje športnikov Iskre in ELKOM

K poglavljanju poslovnih in drugih stikov Iskre in SOZD Elkom v Mariboru so v soboto, 20. oktobra nov delež prispevali športniki obeh sestavljenih organizacij na srečanju v Novi Gorici. Okrog sto športnikov Iskre in Elkom se je to pot pomerilo v sedmih disciplinah, kar je doslej bilo največje športno srečanje med športniki obeh SOZD.

Športna komisija pri sindikatu SOZD Iskra in domačini, športni delavci iz Avtoelektrike so organizirali prijetno, vendar pa tudi dokaj borbeno srečanje športnikov v malem nogometu, odbojki, košarki, namiznem tenisu, kegljanju, streljanju z zračno puško in v šahu. Vsa tekmovanja, razen streljanja so potekala na novogoriškem športnem štadionu, streljanje z zračno puško pa je bilo na strelišču Občinske strelske zveze Nova Gorica, nekoliko odmaknjeno od ostalih športnih objektov, sicer pa lepo urejenem.

V namiznem tenisu so bili dvoboji ostri, a gostje so le bili boljši.

ČASOPISNE NOVICE

Telefonski prstan okrog Beograda se bo predvidoma do konca leta 1981 razširil za nadaljnjih 17 tisoč novih telefonskih priključkov. V Mladenovcu in Lazarevcu so prvotno domnevali, da bodo razširili telefonsko omrežje že letos, toda kot kaže, se bo to zgodilo šele čez leto dni. Mladenovac bo dobil moderno metacont to dupleks zvezami. Pri tem beograjska Politika ne omenja proizvajalca — Iskre. Pač pa omenja Iskra v odstavku za telefonsko centralo Dobanovci, kjer PTT samo čaka, da bo Iskra do konca montirala novo centralo s 600 priključki.

Izvršni svet skupščine SR Srbije je predal zveznemu izvršnemu svetu službeni zahtevek, da zniža polog pri potrošniških kreditih za nakup barvnih televizorjev od sedanjih 44 na novih 22 odstotkov. Prav tako zahteva izvršni svet skupščine SR Srbije, da potrošniška posojila spet lahko odobravajo proizvajalci in ne samo banka. Razlog za to zahtevo je, da se porabniki sedaj vse več odločajo za uvozne barvne televizorje, kar kaže njihov izjemno visok uvoz.

Naša panoga računalništva je v zadnjem času deležna dokajšnje pozornosti v jugoslovanskem časopisju. Največ so pisali o njej v zvezi z mednarodno razstavo Sodobna elektronika na Gospodarskem razstavišču, nato je bila osrednja tema tiskovne konference na Gospodarskem razstavišču, ki jo je vodil v. d. predsednika KPO SOZD Iskra Anton Stipančič, vmes pa je TOZD Računalništvo objavila nekaj reklamno propagandnih člankov, učinkovit je bil zlasti v Privrednem pregledu, kjer je poimensko navedel tudi 33 gospodarskih organizacij, ki že uporabljajo Iskrine računalniške sisteme.

TOZD Elektronika, ki je sestavni del Gorenja, je položila temeljni kamen za novo moderno tovarno televizorjev v črno-beli tehniki. Nova tovarna v Ptujju bo izdelala na leto približno 100 tisoč televizorjev, poleg tega pa še nekaj vrst birotehničnih aparatov. Investicijska naložba velja 150 milijonov dinarjev, delo pa bo dobilo še novih 300 delavcev.

Ljubljanska Stop revija je napravila sprehod po ljubljanskih trgovinah glede nakupa Hi-Fi radijskih stereofonskih sprejemnikov. Revija ugotavlja izredno skromno ponudbo, hkrati pa hvali kakovost našega sprejemnika SST 2030, pri tem pa navaja, da je primerjava cen med uvoženimi in domačimi sprejemniki zelo neugodna. Iskrin sprejemnik je obično dražji celo od najboljših in najmočnejših uvoženih naprav iste vrste. Prednost domačega proizvoda je sicer plačilo z dinarji in možnost nakupa na kredit, ki pa ta čas ni ugoden.

Letos pomladi je 22 gospodarskih organizacij po temeljiti razpravi podpisalo samoupravni sporazum o dolgoročnem razvoju Suhe Krajine. Iskra v Zužemberku, oz. TOZD Keramični kondenzatorji je podpisala ta dogovor in se zavezala, da bo v prihodnjem srednjeročnem obdobju odprla 250 do 300 novih delovnih mest. Med prvimi v Suhi Krajini se je lotila ureditve tega načrta, piše Dolenjski list.

Mednarodno razstavo Sodobna elektronika je obiskal tudi član predsedstva CK ZK Jugoslavije Stane Dolanc in po ogledu izjavil naslednje: „Naša elektronska industrija se razvija zelo dinamično. Medtem pa ta razvoj spremljajo tudi določeni problemi subjektivne narave. Predvsem v elektronski industriji še ni prišlo do potrebne koncentracije kapitala, ki bi omogočila še hitrejši razvoj. Ker sedaj še ne obstajajo močni sporazumi med našimi proizvajalci o proizvodnih programih, prihaja do tega, da delajo vsi iste izdelke, ali pa tako različne, da je ožje sodelovanje med njimi oteženo.“ Vest je zabeležila beograjska Politika.

Našo udeležbo na mednarodni razstavi telekomunikacij v Švici je pohvalilo celotno jugoslovansko časopisje, nekateri pa so pripomnili tudi, da je Iskra reševala ugled jugoslovanske telekomunikacijske industrije. Žal tega izjemnega dogodka v panogi telekomunikacij Iskra v propagandnem smislu ni izkoristila.

Gradnja tovarne slikovnih cevi za barvne televizorje, ki jo financirajo EI, RIZ in Iskra, je še vedno tema obravnav v jugoslovanskem časopisju, posebno zaradi tega, ker je to eden izmed redkih primerov sodelovanja med proizvajalci. Elektronska industrija bo udeležena pri financiranju z 69 odstotki, RIZ z 21 in Iskra z 10 odstotki. Predračunska vrednost investicij znaša 1,77 milijard dinarjev.

Anketa o naročilih in nakupih v gospodarskih organizacijah kaže, da je rast naročil v industriji in gradbeništvu v zadnjih mesecih splahnela in, da je tudi rast porabiških nakupov nižja. V elektroindustriji so kupci v prvem polletju močno povpraševali, v začetku drugega polletja pa so naročila zelo padla. Medtem ko so bila naročila prej daleč nad proizvodnimi zmogljivostmi, se je zdaj vzpostavilo ravnovesje. V naslednjih mesecih naj bi se zlasti povečala naročila zunanjih tržišč, od domačih kupcev pa pričakuje elektroindustrija naročila na sedanji ravni. Proizvodnjo naj bi nadaljevali z enako stopnjo rasti kot doslej, kar naj bi omogočilo tudi boljše preskrbo s surovinami in materialom, piše ljubljansko Delo.

Ob osmem jugoslovanskem bienalu industrijskega oblikovanja se je Delo lotilo ankete o tej dejavnosti. Osrednje vprašanje, na katerega so odgovorili povabljeni Bernard Bernat iz Dekorativne, Biba Bertok in Marjan Gašperšič iz Slovenijalesa, Saša Machtig iz Studia MSSV, Jernej Repovž iz Dela, Tomo Vran iz Tomosa, Peter Petriček iz Elana, Peter Vogrič iz Litostroja, Anton Smrdel iz Tomosa, je bilo, kaj bi bilo treba storiti, da bi se naše industrijsko oblikovalstvo hitreje in intenzivneje kot doslej povezovalo z industrijsko proizvodnjo. Oblikovalec Marjan Gnamuš iz Iskre je v podnaslovu: „Kratek stik med oblikovalci in industrijo“ nanizal vrsto predlogov, v katerih meni, da bi pospešili dejavnost industrijskega oblikovanja in ga tvorno vključili v industrijsko proizvodnjo. Ob koncu zaključuje predloge z naslednjo mislijo:

„Zdi se, da je kratek stik v „neustreznosti“ uslug, ki jih oblikovalci lahko nudijo industriji. Industrija je zaradi svoje narave dela in zahtevnega gospodarskega položaja „zaprt“ v svoj krog problemov. Govori in rešuje svoje probleme na svoj način, oblikovalci na svoj. Dialog pa je mogoče le tam, kjer eni in drugi govorijo podobno in hočejo razumeti drug drugega. Tak dialog bo potrebno začeti, z upoštevanjem drug drugega, čimprej v korist obeh. Bodočnost dejavnosti BIO pa je gotovo lahko le v iskanju in uveljavitvi oblike dela, ki bo zagotovila tvornejšo sodelovanje z gospodarstvom, ki bo postala njegov progresivni odraz in tako zopet zanimiva za slovenski, jugoslovanski in mednarodni prostor.“

Zbral in uredil Marjan Kralj

ekipah razen športnikov iz Avtoelektrike le nekaj redkih izjem iz Invest servisa, Avtomatike in Iskre Commerce, verjetno zaradi bližajočega se mednarodnega dneva varčevanja! ...

Gostje iz Maribora so z obudovanjem vredno naglavo pozajtrkovali, potem pa složno, kot en sam mož

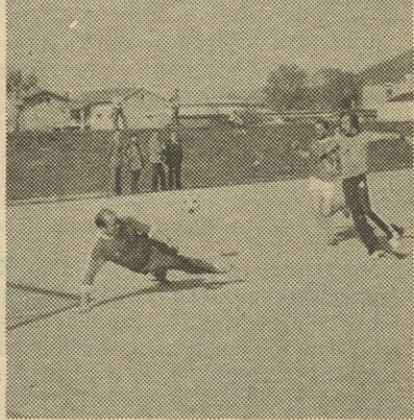
Iskrini šahisti so goste visoko premagali.

Za devet košev so bili boljši naši košarkarji.

Strelci v akciji — naši so bili boljši komaj za en krog.

Pozrtvovalna parada našega vratarja, vendar pa je žoga kljub temu našla pot v njegovo mrežo.

odšli v avtobus, ki jih je prepeljal na športna borišča, kot bi za vsako ceno hoteli nadoknaditi zamudo, kateri so bili sami najmanj krivi. In tako se je začel boj v posamezni disciplini.

Medtem ko so se strelci takoj odpeljali na strelišče, so na štadionu „zastavili“ nogometaši, košarkarji in odbojkarji, v bližnji telovadnici igralci namiznega tenisa, v spodnjem prostoru zgradbe na štadionu kegljači, šahisti pa so se zadovoljili z manjšo kletno sobo, kjer pa so kljub vsemu imeli dovolj miru za zbrano igro.

In zdaj po sledi posameznih tekmovanj, ki so privedla na igrišča tudi precej domačih, nevtralnih gledalcev, ki so z navdušenjem spremljali nekatere prav zanimive in živahne tekme, v katerih ni manjkalo niti solidnega znanja, niti ne borbenosti pa, čeprav je šlo le za prijateljska srečanja v naštetih disciplinah.

Milan Mikloš, predsednik KO sindikata SOZD Elkom pozdravlja športnike pred razglasitvijo rezultatov.

Igralci malega nogometa so bili dokaj borbeni, vendar Iskrašem to pot ni šlo preveč dobro „od nog“. Gostje so bili boljši, četudi s šibkejšimi igralci, za en gol pa bi bil brez greha rezultat lahko nižji, saj je bila žoga v golavtu, ko jo je igralec igralec gostov spretno „pobral“, podal in zatresla se je Iskrina mreža. Tu je za razliko od

Lepa poteza naših odbojkarjev, ki so zmagali s 3 : 1.

strelca, „mimo usekal“ sodnik, seveda pa je zmaga zasluženo pripadla gostom in sicer z rezultatom 3 : 5 za Elkom.

Začetek pri odbojkarjih je bil za naše kaj slaboobetajoč, saj so v prvem nizu zmagali gostje. No, potem se je po izenačenju obrnilo na bolje. Iskraši se niso „dali“ in končno je zmaga z rezultatom 3 : 1 pripadla njim, čeprav so gostje igrali dovolj borbeno in odločno.

V košarki bi skoraj lahko rekli, da so si gostje preveč obetali, vendar jim njihovi napor niso prinesli sadov. Ekipa Iskre je zmagala, sicer le z devetimi koši razlike, bila pa je očitno precej boljši nasprotnik gostom. Točko k skupni zmagi športnikov Iskre so prispevali tudi strelci, čeprav je gostom manjkalo en sam krog, a pred tekmovanjem so govorili, kot bi bili v streljanju res čistokrvni začetniki.

Mojstrom celuloidne žogice iz Iskre

Plodno delo organizatorjev rekreacije

Na delovnem seminarju organizatorjev rekreacije, ki se je v Murski Soboti začel v petek, 12. 10. in končal v nedeljo v popoldanskem času, so sodelovali tudi 4 organizatorji rekreacije v Iskri.

Seminar so organizirali in pripravili delavci na področju telesne kulture iz Murske Sobotice zelo vzorno, za kar jim gre vsa pohvala. Vseh udeležencev je bilo 94; po večini so bili to organizatorji rekreacije iz delovnih organizacij.

Predavanja so obravnavala rekreacijo v delovnih organizacijah. Tako je ing. Herman Berčič predaval o športno rekreativnih tekmovanjih, kot sestavnem in neločljivem delu športnorekreativne dejavnosti delovnih ljudi, prof. Boris Sila o smotrih tekmovanj na področju športne rekreacije, Vili Tekavec o organizaciji in izvedbi športnorekreativnih tekmovanj v neposredni praksi, Martin Havli o sistemu športnorekreativnih tekmovanj v organizacijah združenega dela, Franc Dobre Izbrana in prilagojena pravila športno rekreativnih tekmovanj, Igor Malič o analizi športnorekreativnih tekmovanj, Jože Drobnič o priznanjih in nagradah na področju športnorekreativnih tekmovanj, Vlado Žorž o sindikatih, rekreaciji in sklepih kongresov sindikatov.

Sama razprava na seminarju je bila zelo plodna in konkretna, saj rekreacijo še vedno delimo na bogate in revne. Slišati je bilo, da je rekreacija ponekod še vedno pastorka za delavce, na račun vodstvenih struktur in, da si še danes nasprotujejo sklepi kongresov o nujni rekreaciji delavcev.

Končno bo treba tudi urediti status organizatorjev rekreacije v delovnih organizacijah in za delavce, ki poleg rednega dela vodijo še športno rekreacijo, za kar porabijo ogromno svojega prostega časa, so pa zato največkrat še oškodovani pri osebnem dohodku, namesto, da bi bili za to nagrajeni.

Tudi pogoji za rekreacijo so še vedno v delovnih organizacijah minimalni. Lep primer je navedel organizator rekreacije iz tovarne Murab ogledu njihovih rekreativnih objektov v okviru tovarniških objektov. Za čas izgradnje tovarniških objektov vodstvo ni imelo nobenega posluha za izgradnjo rekreativnih objektov. Čas je prinesel svoje in dotičnih nasprotni-

to pot ni šlo in zmago 3 : 5 so morali prepustiti razigranim Mariborčanom. Prav tako je „spodrsnilo tudi našim kegljačem pa čeprav so imeli v svoji ekipi „razbijača“ Stržaja, za učinkovito pomoč pa tudi Cvetko Peterkovo, ki je edina izmed žensk tekmovala in si prizadevala rešiti ugled Iskrinega kegljanja. Toda — končni rezultat je pokazal, da so bili gostje boljši 16 podrtih kegljev.

Najbolj učinkovito zmago so Iskri priborili šahisti, saj so goste „zdelali“ kar z 12,5 : 3,5 točkami, česar odkrito povedano, še sami niso pričakovali. Tako se je srečanje med športniki Iskre in Elkom v končnem seštevku končalo s 4 : 3 za Iskra.

V tovarniški restavraciji je bilo nato skupno kosilo ter razglasitev rezultatov. Ob tej priložnosti so športniki Elkom in Iskre pozdravili: predsednika KOS SOZD Elkom Milan Mikloš in SOZD Iskra Janez Kern, kot tudi pred

Cvetka Peterka iz Iskre Commerce je okrepila našo kegljaško ekipo, toda končni obračun je le pokazal „izgubo“ Iskre za 16 kegljev.

sednik sindikata DO Avtoelektrika Zmago Lasič. Gostje so domačinom v spomin na srečanje poklonili lepo kristalno vazo, domačini pa športnikom iz Elkoma najnovejšo knjigo, o Novi Gorici. — JC —

kov ni več v tovarni. Prišli so novi z željo, da delavcu ponudijo čim več, ne samo delo za strojem, ampak tudi boljše počutje v krogu tovarne in rezultat je viden. O tem, kar že imajo delavci tovarne Mura, Iskraši še sanjati ne moremo, saj takih rekreativskih objektov najbrž še ne bomo tako kmalu imeli.

V okviru tovarne Mura imajo lepo urejen park z zelenicami in okrasnim grmičjem, lepo speljane asfaltirane steze, dve igrišči za rokomet, igrišče za košarko, posebej za odbojko in za tenis. Vsa igrišča so asfaltirana in dobro opremljena. V parku je pa še velika športna dvorana za rekreacijo v zimskem času, imajo pa tudi lepo urejeno strelišče, klubski prostor za igranje šaha, v vitrinah pa priznanja z dosežkov na področju rekreacije. Uredili so si tudi okrepčevalnico, v kateri pa so razveseljive še celo cene

brezalkoholnih pijač, ki so od 2,50 din do 2,80 din in res turška kava stane 2.— din.

Na samem seminarju je bilo veliko pripomb na račun razpisništva in na račun afirmacije posameznih delovnih organizacij, pri čemer se za reklame trošijo ogromna finančna sredstva in organizacije s tem prodajajo svoje ime. Pri tem je bilo slišati pripombo tudi zaradi Iskre Olimpije. Sicer pa je bila na seminarju Iskra pohvaljena na račun tega, da imamo najbolj organizirano športno rekreacijo in, da s prav skromnimi sredstvi zajemamo zelo širok krog udeležencev na naših športnih igrah. To obliko rekreacije sindikati vedno zagovarjajo in jo bodo vedno podpirali in zagovarjali.

Te laskave besede od strani razpravljalcev na seminarju o Iskri pa nas obvezujejo, da še bolj krepko zavijamo rokave in vključimo še vse ostale delavce v športno rekreacijo, na vseh področjih tako, da bo Iskra še naprej za vzor vsem ostalim in, da bo vedno prva na področju športne rekreacije.

Ne bi škodovalo, če bi se načrtovalci in projektanti Iskre pri projektiranju tovarniških objektov spomnili, da tovarne brez rekreativskih objektov ne bi smele biti, saj ni dovolj delavcu ponuditi samo delo. Treba mu je omogočiti, da kaj stori tudi za svoje zdravje, zadovoljstvo in sprostitve od dnevnih skrbi in duševne napetosti.

Tu še ni vse zamujeno in marsikaj bi se lahko nadoknadilo; prav gotovo bi marsikje našli za to prostor, npr.: v Stegnah, na Laborah, ali še kje drugje tudi za rekreacijo delavcev.

—VT—